

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Motivace animátorů k dobrovolnictví v salesiánském prostředí

Bc. Hana Dvořáková

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Terezy Buchtové, Ph.D. a uvedla veškeré zdroje a odbornou literaturu.

V Olomouci dne 17. 4. 2024

Bc. Hana Dvořáková

Poděkování

Děkuji vedoucí mé diplomové práce Mgr. Tereze Buchtové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a podporu při jejím zpracování.

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Hana Dvořáková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Tereza Buchtová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2024

Název práce:	Motivace animátorů k dobrovolnictví v salesiánském prostředí
Název v angličtině:	Motivation of animators to volunteer in the Salesian environment
Zvolený typ práce:	Výzkumná práce – zpracování primárních dat
Anotace práce:	<p>Téma diplomové práce se zabývá motivací k dobrovolnictví v salesiánském prostředí. Je rozdělena na teoretickou a empirickou část. Teoretická část se zaměřuje na motivaci, motivy a potřeby. Dále se věnuje Salesiánům Dona Boska, salesiánské výchově, salesiánským animátorům a Salesiánskému klubu mládeže v Sebranicích. Zabývá se volným časem, zařízeními pro volný čas, dobrovolnictvím a jeho významu ve Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+. Následně se soustředíme na odborné články a výzkumy, které souvisí s tématem diplomové práce. Empirická část zjišťuje v rámci kvalitativního výzkumu, co motivuje animátory k dobrovolnictví v Salesiánském klubu mládeže v Sebranicích a podrobně popisuje průběh výzkumného šetření.</p>
Klíčová slova:	Animátor, dobrovolnictví, motivace, Salesiáni Dona Boska, volný čas
Anotace v angličtině:	<p>The topic of the diploma thesis deals with motivation to volunteer in a Salesian environment. It is divided into theoretical and empirical parts. The theoretical part focuses on motivation, motives and needs. It also focuses on the Salesians of Don Bosco, Salesian education, Salesian animators and the Salesian Youth Club in Sebrance. It deals with leisure, leisure facilities, volunteering, and its importance in the Strategy for the education policy of the Czech Republic up to 2030+. Subsequently, we focus on professional articles and researches related to the topic of the diploma thesis. The empirical part finds out in qualitative research what motivates animators to volunteer in the Salesian Youth Club in Sebrance and describes in detail the course of the research investigation.</p>
Klíčová slova v angličtině:	Animator, volunteering, motivation, Salesians of Don Bosco, leisure time

Přílohy vázané v práci:	PŘÍLOHA Č. 1: OTÁZKY DO ROZHOVORU
Rozsah práce:	75 stran + příloha
Jazyk práce:	Čeština

Obsah

ÚVOD	7
1 MOTIVACE.....	10
1.1 VNITŘNÍ A VNĚJŠÍ MOTIVACE	12
1.2 MOTIVY	13
1.3 POTŘEBY	13
2 SALESIÁNI DONA BOSKA	16
2.1 SALESIÁNSKÁ VÝCHOVA.....	18
2.2 SALESIÁNSTÍ ANIMÁTOŘI.....	19
2.3 SKM SEBRANICE	21
3 VOLNÝ ČAS	23
3.1 FUNKCE VOLNÉHO ČASU	25
3.2 ZAŘÍZENÍ PRO VOLNÝ ČAS	26
4 DOBROVOLNICTVÍ	27
4.1 DOBROVOLNICTVÍ A VOLNÝ ČAS	28
4.2 DOBROVOLNICTVÍ A MOTIVACE	29
4.3 DOBROVOLNICTVÍ VE STRATEGII VZDĚLÁVACÍ POLITIKY	30
5 DOSAVADNÍ STAV ZKOUMANÉ PROBLEMATIKY.....	32
6 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ.....	36
6.1 PLÁN VÝZKUMU	37
6.2 CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	38
6.3 VÝZKUMNÝ VZOREK.....	38
6.4 REALIZACE VÝZKUMU	39
6.5 VÝSLEDKY	39
6.6 SHRNUÍ VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	61
7 DISKUSE	64
ZÁVĚR.....	67
SEZNAM ZKRATEK.....	69
SEZNAM TABULEK.....	70
SEZNAM ODBORNÝCH ZDROJŮ	71
PŘÍLOHY.....	75

ÚVOD

Ve své dobrovolnické praxi v Salesiánském klubu mládeže (SKM) v Sebranicích u Litomyšle jsem se často setkávala s motivací. Především, když jsme s animátory chtěli motivovat děti a mládež k nějaké hře, etapovému příběhu, volnočasovým činnostem nebo i k povinnostem. Vymýšleli jsme nápadité techniky, divadelní scénky, kreativní vysvětlení pravidel, zkrátka něco nového, pestrého a aktuálního pro to, abychom děti nadchli. Nikdy to nebylo jednoduché a mnohdy nás to stálo hodiny příprav a vymýšlení. Účastníky k nějaké aktivitě motivují převážně vedoucí, ale kdo nebo co motivuje animátory k dobrovolnictví? Co je motivuje k tomu, aby byli aktivními salesiánskými animátory a vytvářeli poutavé a kvalitní programy pro děti a mládež? To je otázka, nad kterou jsem mnohokrát přemýšlela a na základě níž jsem se rozhodla věnovat diplomovou práci tématu Motivace animátorů k dobrovolnictví v salesiánském prostředí.

Hlavním cílem diplomové práce je zjistit, co motivuje animátory k dobrovolnictví v Salesiánském klubu mládeže, Sebranice. Dílčím cílem v teoretické části je popsat základní pojmy, které se vážou k motivaci animátorů k dobrovolnictví v salesiánském prostředí. Dalšími dílčími cíli práce jsou zjistit, co animátory demotivuje k dobrovolnictví, dále určit, proč respondenti vykonávají dobrovolnickou činnost v salesiánském prostředí a zjistit, jaké podmínky animátoři potřebují pro jejich pokračování v dobrovolnictví a jaké přístupy a strategie volí ke své motivaci.

V teoretické části diplomové práce popisujeme základní pojmy, vztahující se k motivaci animátorů k dobrovolnictví v salesiánském prostředí. V první kapitole vymezujeme motivaci, její typy, motivy a lidské potřeby. V druhé kapitole se podrobně věnujeme Salesiánům Dona Boska, jejich vzniku, jak se rozšiřovali, dále posláním a salesiánské výchově dětí a mládeže. Seznámíme se se salesiánskými animátory a popíšeme Salesiánský klub mládeže v Sebranicích, ve kterém vykonávají dobrovolnou práci respondenti výzkumného šetření. Třetí kapitola se zaměřuje na volný čas, s jakými aspekty se pojí a jeho funkce. Následně definujeme zařízení pro volný čas. Čtvrtá kapitola se zabývá dobrovolnictvím a jeho propojením s hodnotami, volným časem a motivací. Dále zmiňujeme, jaký význam nese dobrovolnictví ve Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+. V páté kapitole se věnujeme odborným článkům a výzkumům, souvisejícím s tématem diplomové práce.

Empirická část popisuje průběh výzkumného šetření. K získání dat byl použit kvalitativní výzkum, proběhl metodou polostrukturovaných rozhovorů. Zpracování dat se řídilo

metodou zakotvené teorie. Podrobně popisujeme plánování výzkumu, cíle a výzkumné otázky, výzkumný vzorek a realizaci výzkumu. Následně uvádíme výsledky, shrnutí výzkumného šetření a diskusi.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Motivace

V první kapitole teoretické části se zaměříme na motivaci, vydefinujeme si ji, a rozdělíme na vnitřní a vnější. Dále se budeme zabývat motivy a potřebami, které s motivací úzce souvisí. Než přejdeme k první podkapitole, rádi bychom uvedli příspěvek od salesiánů, který vyzdvihuje důležitost vnitřní motivace pro práci animátora. Salesiáni Dona Boska sepsali kompetenční profil salesiánského animátora, v němž uvádějí kompetence, které si animátor osvojuje během své praxe službě druhým. Ukazují možný směr růstu v 5 oblastech. V jedné z nich, v oblasti lidské zralosti zdůrazňují, že animátor má mít zdravou motivaci k dobrovolnictví, tedy k pomáhání lidem, že si ji uvědomuje a umí o ní mluvit. Díky ní dokáže obstát v nesnadných situacích, dokončit i ty úkoly, které nejsou atraktivní, jsou málo hodnocené nebo ty, se kterými se nedaří dojít do cíle. Salesiánský animátor je zapálený do činnosti, aniž by mu byla slíbena nějaká odměna, nějaká vnější motivace (Marčík et al., 2024).

Motivace rozhýbává náš organismus, abychom dosáhli nějakého cíle, díky čemuž něco vykonáváme, poznáváme, objevujeme a tím se všestranně rozvíjíme. Dále nám pomáhá se v situacích rozhodovat. Vychází z porozumění nebo interpretace toho, co je pro jednotlivce důležité, smysluplné nebo hodnotné, a jak jsou tyto věci spojeny např. s jeho cíli, touhami nebo potřebami. Naše jednání velmi ovlivňují a řídí motivy a potřeby jedince. Jak se chováme a jednáme záleží na motivu, který máme. Můžeme jich mít i více najednou (Hanuš, Chytilová, 2009, s. 63–68). Motivace vytváří sociální role. Ve volném čase to může být člen zájmového útvaru. Přijetí role zahrnuje interní vztahy a interakce uvnitř skupiny, přijetí odpovědnosti a také příležitosti k budování nových sociálních vztahů a přátelství, snahu o dosažení určitého společenského postavení, ocenění, prožívání úspěchu a zejména rozvoje dovedností a schopností v oblastech, ve kterých má jedinec potenciál. Největšími motivacemi jsou radost a zájem o samotnou činnost, dále úspěch, zvědavost, participace, viditelný výsledek, který slouží jako zpětná vazba pro jedince a motivuje ho k dalším aktivitám a v určité míře i soutěživost. Naopak výtky, zesměšnění, ironické chování, hodnocení založené na chybách a tresty jedince odrazují od aktivního přístupu k činnosti (Hájek et al., 2011, s. 171–173).

Hanuš a Chytilová (2009, s. 72) vymezují zákony motivace, hned první z nich je „*chcete-li motivovat, musíte být sami motivováni*“. Dále zmiňují, že velký vliv na naši motivaci má úspěch, osobní pokrok, uznání od okolí, vlastní účast a ztotožnění se s ostatními. Dále o motivaci říkají, že má dvě fáze – v první se vytvářejí jasné cíle a ve druhé se určí postup, jak k nim dojdeme. Je to neustále pokračující proces, ve kterém výzva ke konání musí být dosažitelná, aby nás dostatečně motivovala. Motivování žáků velmi závisí na osobnosti

pedagoga, na jeho nápaditosti, jak on danou aktivitu a motivaci k ní uchopí, jak do procesu vstoupí a jaké prostředky využije, např. film, fotografie, legenda, píseň, setkání s osobností, scénka atd. (Hanuš, Chytilová, 2009, s. 72–79).

S motivací souvisejí emoce. Rozpoznají a ukazují na nějakou potřebu, ovlivňují, jak úspěšně nebo neúspěšně si s ní jedinec poradí a jak dosáhne stanoveného cíle, protože emoce řídí směr, délku trvání, ochotu k vytrvalosti. Také kognice má zde svůj určitý význam. Člověk racionálně uvažuje o svých potřebách a cílech tak, že se snaží rozvrhnout své síly, volí adekvátní aktivity, hodnotí jejich prospěšnost, zkoumá výsledky, aby určitou situaci dostatečně chápal a zdárně došel k cíli (Vágnerová, 2016, s. 331). Člověk má schopnost regulovat psychické činnosti, např. své myšlenky, emoce a chování může řídit tak, aby dosáhl nějakého cíle. V tom hraje podstatnou roli motivace, která podporuje a aktivizuje člověka k učení, k růstu jeho osobnosti, k udržení vnitřní rovnováhy jedince (Nakonečný, 1997, s. 8).

Mareš (2013, s. 265–281) se zabývá motivací v kontextu pedagogického prostředí. Sepisuje přehled o tom, jak je motivace propojena s cíli, s výkonem, se zaujetím nějakou činností, sebeúctou a hledání příčin úspěchů a neúspěchů. To si následně vysvětlíme. Za první říká, že motivace souvisí s cíli. Člověk reaguje na podněty různými přístupy buď se snaží problém vyřešit, což se někdy neobejde bez nějaké změny, anebo se do řešení nechce vůbec pouštět, nejraději by z ní utekl. Také jedinec může přistupovat k nějaké problematice výkonově, tedy ukáže své nejlepší schopnosti, soutěží s ostatními a srovnává se s nimi, což někdy způsobí neúspěchy a naučenou bezmocnost. Nebo se chová podle úkolového přístupu, takže se snaží zdokonalovat své kompetence, učit se novým dovednostem a schopnostem, pracovat s chybou a s neúspěchem, aby se zlepšoval. Za druhé, o motivaci a výkonu uvádí rozlišení mezi nadějí na úspěch, pro níž je typické vynaložit velké úsilí anebo strachem z neúspěchu, kdy se jedinec výkonovým událostem straní. Za třetí se věnuje motivaci a zaujetí činností. Ve chvíli, kdy je jedinec plně zaujat nějakou činností, baví ho, prožívá pocity štěstí a naplnění, přestane vnímat čas. Tento stav pojmenoval psycholog Csikszentmihalyi výrazem flow. Aby se člověk do něho dostal, musí ho daná činnost bavit, být přiměřeně obtížná a jeho dovednosti jsou dostatečné na její zvládnutí. Za čtvrté, motivace a sebeúcta spolu souvisí tak, že člověk chrání sám sebe před selháním, aby nezklamal sebe a neklesl v mínění o něm u druhých lidí. Proto hledá obranné strategie, jak se od situací s možným rizikem selhání co nejvíce vzdálit či z nich strategicky odejít. Můžeme si pod tím představit vytváření si tzv. alibi neboli nějakého znevýhodnění, které by případný nezdar omluvalo, a tak nebude podezříván z neschopnosti. Např. danou činnost nešlo splnit, protože na ni nebylo dostatek času nebo vznikly jiné starosti,

kteřé musely být neodkladně vyřešeny. Ve chvíli, kdy se člověk až příliš zaměřuje na to, aby neselhal a vymýšlí, jak odpoutat pozornost od sebe, tak obávaný neúspěch o to více přivolává. Za páte, motivace souvisí s tím, že lidé mají tendenci neustále posuzovat, proč daný úspěch a neúspěch v nějaké aktivitě vznikl. Chtějí tomu porozumět a najít příčinu. Proto přemýšlí nad tím, zda příčiny jsou vnitřní, např. intelekt, snaha anebo vnější, což může být obtížnost úkolu nebo náhoda. Dále zvažují, zda se příčiny mění v průběhu času, a které z nich mohou sami ovlivnit. Jedinec dokáže svoji snahu korigovat, ale jeho intelekt nebo náhodu už tolik ne. Celkově směřují k pochopení situace a k nalezení vysvětlení, podle něhož pak uzpůsobí i své chování.

1.1 Vnitřní a vnější motivace

Lidskou motivaci lze rozdělit na dva typy, vnitřní a vnější. Vnitřní motivaci člověk má, když se podílí na nějakých činnostech na základě svého zájmu, ze zvědavosti nebo že ho to baví, zkrátka je to vnitřní hnací síla, která je také vnitřně odměněna, např. pocitem hrdosti, úžasem atd. Znamená to, že se zde nevyskytuje žádná vnější pobídka, žádná vidina vnější odměny (Mareš, 2013, s. 287).

Naopak vnější motivace znamená dělat něco bez vnitřního zaujetí, bez zvědavosti a bez snahy se něčemu novému učít. Jedinec je k aktivitě nabádaný či přesvědčován a dostává nějakou vnější odměnu např. dobrá známka, pochvala, zabránění konfliktům atd. (Mareš, 2013, s. 287). Většinou to bývají požadavky, nějaké nároky nebo okolnosti, kdy jedinec se např. učí, protože ho do toho někdo nutí na základě sankcí a odměn (Hájek et al., 2004, s. 19).

Příkladem vnější motivace ve volném čase je soutěž – uměle vytvořené prostředí, ve kterém je organizována nějaká hra s cílem určit pořadí jednotlivců nebo skupin dle kritérií. Soutěžící nevyvíjejí aktivitu kvůli samotné hře, ale pro to, aby získali nějakou cenu, odměnu, prestiž, uznání od poražených atd. Právě toto pořadí a vnější motivace mohou mít rizika např. snižuje se hodnota dané hry, která má soutěžní charakter, dále účastníci se mohou schylovat k hodnocení a někdy i odsouzení druhých dle jejich výkonu, také děti většinou kvůli touze po svém úspěchu provozují drobné podvody, lhaní, obejití pravidel, na které vedoucí často nepřijde a tím se učí, že nemorálnost se jim vyplatila a je pravděpodobné, že to zkusí znovu (Nováčková, 2021, s. 11).

1.2 Motivy

Podněty, které člověka přimějí k aktivitě za splněním nějakého cíle, se nazývají osobní motivy. Každý člověk je má naprosto individuální. Vztahují se k nim očekávání, emoční prožitky, které odráží potřeby jedinců a nutnost je vyřešit. Motivy specifikují danou aktivitu, její směr, téma a také, jak dlouho bude trvat, např. do té doby, než se uspokojí konkrétní potřeba. Motivy jsou jak vědomé, tak i nevědomé nebo se spolu mísí. Stává se, že se mohou i rozporovat, např. když jedinec touží po povýšení, ale zároveň ho ovlivňují jeho pocity ze selhání. Většinou pak jedna verze zvítězí na základě okolností a náhodných situačních faktorů jako jsou soutěživost mezi kolegy, touha vyrovnat se ostatním atd. (Vágnerová, 2016, s. 329–330).

Vznik motivu je ovlivněn jak vnitřním psychickým a somatickým stavem jedince, tak vnějšími podněty. Pod vnitřním stavem si můžeme představit potřeby a jejich nutnost je uspokojit např. nějaký nedostatek, ohrožení, osobnostní rozvoj atd. Vnější prostředí znamená pobídku, jež způsobí vytvoření potřeby a zároveň i motivu. Vnější pobídky vyvolávají u člověka nějakou reakci, nutí ho k činnosti, k tomu, aby se vyvaroval problémům, nebo aby získal odměnu, která ho uspokojí. Jak moc jedince vnější pobídka pohltní a zaujme záleží na jeho dosavadních zkušenostech, aktuální náladě, jak jí rozumí a je pro něho hodnotově významná. V obou případech vzniklá aktivita směřuje k cíli, ať už je jím něčeho dosáhnout nebo něčemu zabránit, od něčeho odstoupit. Cíle jsou velmi individuální, každý vidí význam a důležitost v něčem jiném, má rozdílné touhy a odlišnou míru dosažitelnosti (Vágnerová, 2016, s. 330–331). Motivy vkládají do toho, jak se člověk chová, určitou hodnotu. To ale neznamená, že se shoduje s normami či hodnotami dané společnosti (Nakonečný, 1997, s. 5).

1.3 Potřeby

Potřeby jsou stav nedostatku či nadbytku něčeho, co člověk nezbytně potřebuje ke svému životu. Člověk se to snaží vyřešit, což funguje jako vnitřní motiv pro dané konání. Potřeby se mohou rozdělit na biologické (spánek, strava atd.), kulturní (umět číst, vzdělávat se atd.), psychické (bezpečí, hodnocení atd.). Ve výchově a ve vzdělávání by se mělo dbát na uspokojení potřeb poznání, sebedůvěry, kvalitního výkonu, úspěchu a sociálního ocenění (Kolář et al., 2012, s. 295).

Významný humanisticky zaměřený psycholog Abraham Maslow se zajímal o motivaci lidského jednání a s tím spojenými potřebami lidí. Základní potřeby seřadil hierarchicky od fyziologických potřeb až k sebeaktualizaci. Začal od nižších, takzvaných

pudových, které se starají o biologickou funkčnost člověka. Přes bezpečí, tedy pocit bezpečného žití se dostal k lásce a sounáležitosti, což přináší jedinci pocit být někde přijímán a milován. Dále vymezil potřebu ocenění a respektu. To zahrnuje nejen touhu po uznání, respektu a ocenění ze strany ostatních lidí, ale také vnitřní pocit hodnoty a důležitosti, tedy vážit si sám sebe, svých schopností, úspěchů, hodnot a umět se ohodnotit kladně i bez vnějšího uznání. Na další stupeň přiřadil seberealizaci, která vyzdvihuje pocity naplnění vlastního života. Úplný vrchol náleží sebepřesahu, který se týká uvědomění si vlastní existence a identity v širším kontextu, tedy že jeho jednání má vliv na společnost a svět. Zahrnuje touhu spojit se s něčím vyšším, s vesmírem, s přírodou. Dalo by se říct, že jedinec hledá smysl svého života, např. v osobním rozvoji, ve službě druhým, v duchovním rozměru atd., zkrátka v tom, co přesahuje pouhé uspokojení základních potřeb. K potřebě sebepřesahu nemusí ale dojít všichni jedinci, protože ne každý v ní nachází smysl. Také se může stát, že nějaký jedinec přeskočí nižší potřeby, aby dosáhl na ty vyšší, které jsou v tu chvíli pro něho podstatně důležitější. Může se to stát ve chvíli, kdy člověk nehledí na své nedostatečně naplněné fyziologické potřeby proto, aby si udržel vztahy s přáteli nebo se zaměřil na své životní dílo (Vágnerová, 2016, s. 338–339).

Podle humanisticky zaměřeného psychoterapeuta C. Rogers je pro člověka nejpodstatnější potřeba seberealizace. Lze si pod tím představit využívání vlastních možností naplno. Aby mohl jedinec dosáhnout seberealizace, musí si udržovat psychickou rovnováhu zahrnující uspokojení dvou nižších potřeb. Jedná se o pozitivní hodnocení, uznání od ostatních lidí, sebepřijetí, sebeúctu a s ní související sebedůvěru. Emoce, které se při seberozvoji dostavují, by měl člověk přijímat, i kdyby nebyly kladné – jako rozvíjející informaci o své osobnosti (Vágnerová, 2016, s. 337).

Základním indikátorem potřeb je nedostatek nebo přesytení. Z hlediska zájmových aktivit to může být potřeba pohybu, poznání, uznání nebo komunikace atd. Lidé se přirozeně snaží dosáhnout rovnováhy, kterou mohou získat díky zapojení se do zájmových aktivit. Když se dítě potýká s neúspěchy ve škole, může si tuto jeho zkušenost kompenzovat ve volnočasovém kroužku, kde mu věci jdou lépe a prožívá tak zde pocity úspěchu, naplnění a ocenění za jeho výsledky. Potřeby jsou individuálně orientovány k určitému předmětu nebo jevu a pro jejich uspokojení jedinec potřebuje vnější podmínky, tedy vhodné prostředí, pomůcky, další osoby a čas. Děti zaujímají postoj k okolnímu prostředí a dostupným aktivitám podle svých potřeb. Tyto postoje a potřeby působí jako motivující faktory, které ovlivňují jejich interakce a následné chování vůči ostatním lidem, situacím a dostupným činnostem. Motivace

je formována hodnotovým systémem jednotlivce, který se vyvíjí v průběhu jeho života a závisí na sociálním prostředí, ve kterém jedinec vyrůstá (Hájek et al., 2011, s. 170).

2 Salesiáni Dona Boska

V této kapitole – Salesiáni Dona Boska se zabýváme posláním a činností celého salesiánského hnutí, z koho vycházejí, co je jejich cílem, jak pracují s dětmi a mládeží. Dílo vzniklo díky Donu Boskovi, proto se zaměříme na jeho životní příběh, na němž salesiáni staví své základy výchovy. Dále se seznámíme se salesiánskými animátory, a nakonec popíšeme Salesiánský klub mládeže v Sebranicích, kde vykonávají dobrovolnou činnost respondenti výzkumného šetření diplomové práce.

Italský kněz žijící v 19. století Jan Bosko je zakladatelem salesiánů. Propojoval poznatky ze společenských a humanitních věd a z křesťanského humanismu s aktuálními koncepty, které pak aplikoval do praxe s cílem pomáhat mladým lidem. Integrovaný přístup Dona Boska v práci s mladými a na celkový odkaz jeho života navazují salesiáni, kteří své metody aktualizují a přizpůsobují potřebám současné společnosti (Kaplánek, 2012, s. 13).

Jan Bosko se narodil roku 1815 do chudé, ale milující rodiny. Ve 40. letech 19. století začal shromažďovat chlapce, kteří měli problém s obživou, hledáním práce a často proto zůstávali na ulicích a uchýlovali se k výtržnictví. Utvořil pro ně oratoř, což zpočátku bylo nedělní setkávání na různě domluvených místech pro desítky chlapců, kdy spolu prožili mši svatou, přichystali jídlo, hráli hry a vzdělávali se v základech jako je čtení, psaní, počítání a katechismus. Aktivně se snažil získávat jejich zájem a nacházet způsoby, jak proměňovat jejich chování. Počty mladých se začaly prudce navyšovat, a tak Don Bosko hledal prostor pro usazení se, což se ale dlouho nedařilo. Vhodné místo našel po několika letech v Turíně, nazývalo se Valdocco a zde vybudoval oratoř, kde na sebe mohly aktivity navazovat a svojí pravidelností chlapce rozvíjet. Zastávala funkce domova, hřiště, školy a farnosti. Účastníci ale stále přibývali, a tak přibyli i další nabídky jako ubytování, stravování a trvalé vzdělávání. Z jednodenního setkávání se tak činnost rozšířila na stálou a pravidelnou výchovu s možností bydlení (Kaplánek, 2012, s. 19).

Jan Bosko přijímal pod svou ochranu všechny chlapce, převážně ty, co byli vystaveni nějakého nebezpečí nebo bez domova, ale zval i ty vzdělané nebo s dobrou výchovou. Udržoval kontakty i s mladými ve vězení, navštěvoval je, nosil jim jídlo. Získal si jejich důvěru a zval je do oratoře, až budou propuštěni na svobodu, aby neskončili na ulici. Přes týden navštěvoval chlapce v jejich práci, tedy v dílnách, továrnách, na stavbách atd., čímž upevňoval jejich přátelství a zájem o ně. Zároveň zaměstnavatelé viděli, že se o jejich pracovníky někdo stará, a tak přijímali do svých služeb další Boskovi svěřence (Bosco, 2007,

s. 100–102). Schiélé (1999, s. 28, 46) říká, že Jan Bosko vykonával mnoho povolání – byl kuchař, krejčí, kněz, učitel, dokonce i akrobat a kejklíř a mnoho dalších. Dělal přesně to, co jeho chlapci potřebovali. Velmi rád je učil zpěvu, instrumentální hudbě, tělocviku a často společně hráli hry, chodili na výlety a věnovali se náboženské výchově. Také společně nacvičovali různá představení, např. latinské komedie, s kterými vystupovali na veřejnosti, čímž získávali svoji pozornost, lepší mínění obyvatelstva a začlenění do společnosti. Podle Kaplánka (2012, s. 19) se celé dílo dále rozšiřovalo. Oratoři se pak označovalo prostředí, kde se nacházel dům, škola, hřiště, dílny a kostel. Pro mnoho chlapců to byl opravdový domov. Po letech se salesiáni stali řeholní společností a dílo se začalo rozrůstat do dalších zemí.

Don Bosko se snažil mladé vychovávat pomocí důvěry, motivace a vést je k aktivitě. To vše nazýval preventivním systémem, kterým předcházel sociálně patologickým jevům. Nabízel svěřencům dle jejich potřeb možnost seberealizace, dohlížel na ně, aby se nedopouštěli negativních projevů a násilí. Věřil, že „*v každém mladém člověku je dobré jádro a že každý mladý člověk je schopen rozvíjet svůj život s Bohem*“. Pečoval o zdraví jedinců, redukoval různá psychická a fyzická nebezpečí a předcházel exkluzi jak sociální, tak kulturní. Tím, že se staral o mládež, staral se i o společnost, pro kterou by takové osoby s nedostatečným vhodným chováním znamenaly ohrožení. Dával důraz na výchovu, cílil na to, aby vychoval „*dobré křesťany a poctivé občany*“. Přál si, aby chlapci měli kvalitní budoucnost, proto se jim snažil poskytnout takové vzdělání, díky kterému obstojí na trhu práce. Zároveň usiloval, aby jejich život byl hodnotný, a tak plně důvěřovali Bohu (Kaplánek, 2012, s. 22).

Jan Bosko si uvědomoval, že pro realizaci jeho plánů a cílů v oblasti podpory mládeže nemůže pracovat sám, potřebuje spolupracovníky. Proto chlapce, kteří měli předpoklady pro službu druhým vychovával, předával jim své zkušenosti a poznatky a vedl je k tomu, aby v oratoři zůstali a pomáhali mu s mládeží (Kaplánek, 2012, s. 56). Nablízku mu byli i kněží a laici, kteří podporovali jeho činnost s chudou mládeží různými způsoby – finančně, fyzicky, někteří učili, další nabízeli pracovní příležitosti nebo udržovali čistotu a starali se o domácnost. Obětavé jedince, kteří mu pomáhali s tím, na co nestačil, sám chtěl sloučit do jednoho sdružení. Po pár neúspěšných pokusech se mu to podařilo a vznikli Salesiánští spolupracovníci. Salesiáni kněží, Salesiánští pracovníci a další složky salesiánské rodiny následovali Dona Boska a po jeho smrti pokračovali v jeho díle. Tak se rozrůstalo a šířilo do dalších zemí (Bosco, Kopecký, 1993, s. 319–323).

Salesiáni Dona Boska jsou kněží a koadjutoři, lidé, kteří následují Dona Boska v péči o mladé a zasvětili své životy Bohu. Salesiáni skládají sliby týkající se čistoty, chudoby

a poslušnosti proto, aby tu naplno mohli být pro mladé a pomáhat jim v obtížných situacích a řešit jejich individuální potřeby. Žijí v řeholních komunitách, které se pro ně stávají pečující rodinou. Ve spolupráci pokračují v díle Dona Boska také další následovníci, např. řeholní sestry salesiánky Dcery Panny Marie Pomocnice, dále Salesiáni spolupracovníci, kteří žijí ve svých rodinách a mají civilní zaměstnání. Také mezi ně patří Salesiánské hnutí mládeže, nezisková organizace zabývající se výchovou dětí a mládeže skrze pořádání různorodých aktivit v salesiánských klubech mládeže a další. Všichni tvoří salesiánskou rodinu (Salesiáni Dona Boska, 2024).

První salesiánský dům na území dnešní České republiky vznikl roku 1927 ve Fryštáku u Zlína díky prvnímu českému salesiánu Ignáci Stuchlému a činnost salesiánů vzkvétala a formovala se v dalších městech, v Ostravě, v Praze, Brně a Pardubicích (Bosco, Kopecký, 1993, s. 419–422). Druhá polovina 20. století přinesla útlak církve a omezení jejího působení. Vláda komunistické moci znamenala období diskriminace, pronásledování, přísných kontrol, věznění. Po pražském jaru nastalo malé uvolnění a salesiáni se chopili příležitosti a začali tajně shromažďovat mladé a podnikat s nimi různé aktivity. Vznikaly první prázdninové tábory (tzv. chaloupky), což znamená hnutí křesťanských táborů zaměřených na zábavný program a výchovu v salesiánském duchu malého společenství dětí a vedoucích. Navzdory mnoha obtížím, udávání, domovním prohlídkám a výslechům komunistickým režimem, pokračovaly dále i v 70 a 80. letech 20. století. Po skončení komunismu se salesiánské dílo začalo bohatě rozvíjet (Vracovský, 2002, s. 11–35). Dílo se šířilo do dalších měst a obcí – do Plzně, do Českých Budějovic, Teplic, Sebranic u Litomyšle atd. Vzniklo nakladatelství Portál, Televize Noe, Salesiánské hnutí mládeže, Salesiánské kluby mládeže, dále organizace pro formování dobrovolníků Salesiánská asociace Dona Boska, programy pro animátory, programy pro školy a mnoho dalšího. Dnes jsou rozšířeni po celé České republice a na misiích v Bulharsku. Vysílají dobrovolníky v rámci projektu Adopce na blízko do různých částí světa např. Bulharsko, Ekvádor, Mongolsko, Tanzanie, Zambie atd. Poskytují zde základní pomoc a věnují jejich energii, čas, péči a zájem dětem a mládeži v ohroženém prostředí (Salesiáni Dona Boska, 2024).

2.1 Salesiánská výchova

Pro salesiány je velmi významné reagovat na potřeby cílové skupiny. V každém salesiánském prostředí nalezneme duchovní, výchovné a sociální činnosti salesiánů propojené

s jejich každodenním životem. Jejich výchovu sami nazývají jako „salesiánský duch“, „salesiánská spiritualita“ nebo „preventivní systém Dona Boska“ (Kaplánek, 2012, s. 11).

Principy salesiánské výchovy se odrážejí ve výchovné metodě Dona Boska, která se značně opírala o praxi. Řídila se pojmy rozum, náboženství a laskavost. Pojem rozum vyjadřuje výchovu, která respektuje svobodnou vůli každého jedince. Vychovatel vede účastníky k tomu, aby chápali, kam jsou směřováni a sami se rozhodli na základě svojí reflexe, jestli chtějí žít podle těchto výchovných zásad a také brali zodpovědnost za své chování. Vychovatel také musí umět rychle a efektivně reagovat. V současné době bychom to mohli označit jako rozvoj kritického myšlení. Další pojem, náboženství, dbá na osobní vztah s Bohem, který je otevřený, přijímající a plný odpuštění a důvěry. Dává prostor pro setkávání se s Bohem skrze svátosti. Laskavost ve výchově znamenala, že přátelství, láska a laskavost, jež pramení z lásky k Bohu, by se měly aktivně projevovat. Bosko vybízel vychovatele, aby byli otevření, měli zájem o chlapce a dávali jim najevo, že jim na nich opravdu záleží, „*nestačí, abyste mladé milovali, oni musí cítit, že je máte rádi*“, pak se budou rozvíjet v důvěře (Kaplánek, 2012, s. 21, 31, 32).

Pro salesiány je důležitý rozvoj osobních vztahů ve výchově i celkově v jejich činnosti, proto se soustředí na osobnost a zralost vychovatele. Stejně jako Don Bosko dbají na to, aby vychovatel měl o mladé zájem, společně se s vychovávaným podílel na procesu a na cíli výchovy. Tím, že je vychovatel přítomný, může na základě jeho pozorování reagovat na situace, které by vedly k nějakému nevhodnému chování nebo negativnímu rozvoji jedince. Nejedná se o nějakou kontrolu nebo dozor, naopak je to vytváření příjemného radostného prostředí, v němž lze utvářet osobní vztahy. K tomu výrazně přispívá aktivní přístup vychovatele a program plný zábavy a veselosti (Kaplánek, 2012, s. 35–36). Salesiáni Dona Boska pomáhají mladým lidem hledat jejich životní smysl. Po vzoru svého zakladatele věří, že služba druhým je správná a smysluplná a člověk by tam měl investovat svůj čas. Kladou důraz na formování svědomí, mravních norem a na prosociální výchovu (Kaplánek, 2013, s. 7). Salesiánské aktivity se opírají o křesťanskou víru, kdy se člověk setkává s Bohem v jeho běžném životě (Kaplánek, 2012, s. 12–13).

2.2 Salesiánští animátoři

Animátor je pedagog, který se vyznačuje neformální autoritou. Používá animativní výchovný přístup poskytující bezpečné prostředí pro aktivitu a iniciativu jednotlivců, nápaditost a osobní svobodu. Pravidla chování stanovuje společně s vychovávanými na základě

vzájemné domluvě a spolupráci. Charakteristickými rysy animace je minimální používání zákazů, naopak podporování aktivní účasti jedinců, nabízení námětů činností tak, aby výchovný záměr působil přirozeně a poutavě. Animátorova přítomnost slouží jako vzor pro účastníky, kteří v něm nacházejí skutečný zájem o ně a snahu podílet se na řešení všech vzniklých problémů a náročných situací (Pávková, 2014, s. 115–116).

Salesiánský animátor pracuje s potenciálem každého jedince, odkrývá ho, rozvíjí a snaží se mu pomoci najít pro něho plnohodnotné využití. Přináší motivaci, nadšení a umožňuje realizaci nápadů členů svým aktivním přístupem. Ve své činnosti s mladými využívá animaci, tedy oduševňuje nebo oživuje jedince. Můžeme si pod tím představit, že objevuje v člověku jeho kreativitu, vnitřní osobnost, jeho životní nastavení. Vede vychovávaného k tomu, aby našel svůj hlubší smysl, vlastní cesty a neprožíval své dny pouze povrchně. Animace se vztahuje k osobní dimenzi, tedy k hledání osobní identity a rozvinutí bohatství uvnitř nás. Dále k mezilidským vztahům, kde se nabízí možnost otevřít se, sdílet své zkušenosti a rozvoj vzájemné podpory. Zajímá se také o vnější svět, o poznání a pochopení jeho jedinečností, kulturní společnosti a také jak ho lze ovlivnit (Kaplánek, 2013, s. 13–18). Salesiánský animátor se stará o výchovné prostředí, kde dbá o bezpečnou a důvěrnou atmosféru, ve kterém mladé povzbuzuje ke hledání smyslu svého života. Vybízí je k tomu, aby nacházeli vnitřní motivaci a prostřednictvím zábavného a podnětného programu je vede k seberealizaci. Nesmí chybět dobrovolnost účasti a možnost svobodné volby. Salesiánské prostředí preventivně chrání účastníka před negativními vlivy (Sklenář, 2012, s. 42).

Charakteristické pro salesiánského animátora je služba. Tím se myslí mít zájem o mladé, vzájemná komunikace, aktivně a smysluplně se zapojovat do hledání vhodného řešení v jakékoli situaci. Přináší do činností svůj osobitý přístup a nápaditost. Měl by mít kompetence v oblasti pedagogiky a dalších potřebných oborů, jež nadále svými zkušenostmi rozvíjí. Významná role je shledávána v křesťanském postoji. Salesiánský animátor se zajímá a pečuje o svůj vztah s Bohem a přijímá křesťanské hodnoty – nebo je alespoň respektuje. Také se vzdělává ohledně salesiánského přístupu, rozumí mu a uplatňuje ho ve své praxi. Vytváří zdravý a přátelský výchovný vztah s mladými, ztotožňuje se s rolí formální i neformální autority. Spolupracuje s dalšími animátory a lidmi. Mezi nepostradatelný prvek patří vnitřní motivace, která rozvíjí animátora samotného. Díky ní může vykonávat animátorskou službu a předávat tak schopnosti a dary druhým (Sklenář, 2012, s. 40–41).

2.3 SKM Sebranice

Salesiánský klub mládeže, z.s. Sebranice je pobočný spolek hlavního spolku Salesiánské kluby mládeže, z.s. Účelem spolku je podporovat převážně tělesný, duševní, duchovní a sociální rozvoj dětí, mládeže a dospělých. Zvláště se zaměřuje na děti a mládež, kteří jsou výchovně, sociálně nebo materiálně znevýhodněni. Řídí se principy a metodami salesiánské pedagogiky a naplňuje tak poslání kongregace Salesiánů Dona Boska. Vychází z křesťanských hodnot. Organizuje aktivity zaměřené na výchovu, vzdělávání, sociální, kulturní, sportovní, spirituálně duchovní oblast, dále terapeutickou a další. SKM realizuje jednorázové i pravidelné programy, které mohou být celoroční, jednodenní nebo vícedenní a také pobytové akce. Členem se může stát člověk, který dobrovolně vyjádřil zájem a souhlasí s účelem a stanovami spolku (Ministerstvo spravedlnosti České republiky, 2023).

Salesiánský klub mládeže v Sebranicích se aktivně zajímá převážně o děti a mládež z vesnice Sebranice a okolí. Nabízí jim pestrou nabídku volnočasových aktivit, činností a projektů, kterých se mohou účastnit. Zároveň ve starším věku jsou pobízení k podílení se na tvorbě a fungování salesiánského díla v rámci dobrovolnictví. V salesiánském prostředí se dobrovolníkům říká salesiánští animátoři. Klub se řídí posláním Salesiánů Dona Boska, aplikuje ho do praxe podle současných potřeb společnosti a jedinců. Na akce se mohou přihlásit děti a mládež z rodin aplikující i neaplikující víru v běžném životě, důležitý je zde respekt salesiánských hodnot (Farnost Sebranice, 2021).

Klub každoročně organizuje letní pobytové tábory, jímž se říká „chaloupky“. V rámci etapového programu plného pestrých aktivit, zábavy a poučení se jedinci vzdělávají, hrají si, odpočívají a učí se novým věcem např. spolupracovat, komunikovat, rozvíjet dovednosti a schopnosti, poznávat svoji osobnost atd. O víkendech se pořádají dle zaměření tzv. „víkendovky“. Jedná se o sportovní, výtvarné, pěvecké a animátorské víkendovky. Přes týden se konají kroužky taneční, výtvarný, florbal, zálesák atd. Každoroční akce pro veřejnost zpestřují život na vesnici. Mezi ně patří farní a dětský ples (tance, soutěže...), Pohádkový les (dětí nacházejí v lese přestrojené animátory za pohádkové bytosti), Ježíškovský klub (mládežnické setkání před Vánocemi), Drakiáda či turnaj ve stolním tenise a soutěže v dalších sportech. Vždy je zde prostor pro zorganizování nových jednorázových i dlouhodobých akcí, např. benefiční koncerty, brigády a mnoho dalších aktivit. Nezapomíná se ani na dospělé a seniory, pro které se každý rok před Vánoci vyrábějí dárečky a děti je navštěvují, zpívají koledy a obdarují je drobnostmi. Klub úzce spolupracuje s místní farností (Farnost Sebranice, 2021).

Klub poskytuje výchovu k dobrovolnictví v rámci víkendových akcí s názvem „Sebraničtí animátoři, kde se teoreticky i prakticky připravují na činnost. Salesiáni vychovávají své následovníky a pomocníky tak, že účastník volnočasových akcí má možnost se zapojovat i do pořádání aktivit – nejprve jako mladší animátor na lehčích akcích, následně se vzdělávat, získávat zkušenosti, pečovat o osobnostní rozvoj až do chvíle, kdy se z něho stane salesiánský animátor a začne organizovat velké akce. Dalším stupněm je možnost udělat si kurz na hlavního vedoucího. Starší animátoři pomáhají a radí mladším v růstu, zaškolují je, předávají jim své zkušenosti. Jsou takovými průvodci na cestě, kdy jim ukazují možný směr jejich rozvoje. Takto se salesiánské dílo předává mladším generacím, neustále vzkvétá a je stále aktuální (Farnost Sebranice, 2021).

3 Volný čas

Třetí kapitola vymezuje volný čas. Nejprve vysvětluje, co je volný čas, co vše se k němu vztahuje a dotýká se i motivace. Následují funkce volného času a funkce výchovy ve volném čase, jelikož salesiánští animátoři svým působením vychovávají děti a mládež v jejich volném čase. V kapitole také vymezíme instituce pracující s dětmi a mládeží v jejich volném čase.

Volný čas můžeme chápat jako čas, kdy si jedinec svobodně vybírá činnosti, které ho baví a přinášejí mu radost, potěšení, odpočinek a přispívají k rozvoji jeho tělesných i duševních schopností. Jedinec je v těchto chvílích nejvíce sám sebou, protože se rozhodne vykonávat nějakou aktivitu dobrovolně. Své volnočasové aktivity vybírá pro potěšení sám sebe nebo také na základě své vnitřní motivace, aby přinášel radost druhým. Do termínu volný čas se zahrnuje „*odpočinek, rekreace, zábava, zájmová činnost, dobrovolné vzdělávání a dobrovolná společensky prospěšná činnost*“. Děti a mládež potřebují v jejich volném čase pedagogické vedení, protože nemají dostatek zkušeností a znalostí pro správné rozhodování o aktivitách. Je důležité poskytnout jim citlivé a nenásilné vedení a pestrou nabídku činností, aby si mohly vybrat ty, které je opravdu zajímají (Němec et al., 2002, s. 17).

Volný čas znamená, že se jedná o čas, který jedinec může trávit podle své vlastní volby a libosti. Není jen obdobím odpočinku a zábavy, ale také příležitostí k osobnímu rozvoji, tvůrčí činnosti a angažovanosti ve společnosti. Volný čas je obdobím, kdy jedinec není vázán pracovními, rodinnými nebo společenskými povinnostmi, a má tak možnost volněji se vyjádřit a realizovat své zájmy (Hájek et al., 2004, s. 25). Do volného času se tedy zahrnují chvíle, kdy není nutné se věnovat žádným povinnostem. Zkrátka je to osobní čas pro seberealizaci. Člověk ho využívá tak, jak potřebuje a jak chce podle svých zájmů. Nepatří sem učení ve škole či doma, pracovní povinnosti, sebeobslužné činnosti, ale také ani starání se o biologickou existenci jedince např. jídlo, spánek atd. a péče o domácnost a rodinu např. vaření, uklizení atd. (Musil, 2014, s. 33).

Volný čas je období, kdy jednotlivec může svobodně rozhodovat o svých aktivitách. Tyto jeho volby nejsou omezovány povinnostmi jak osobními, tak ani společenskými. Vybírá si je dobrovolně a často z nich má pozitivní zážitky a pocity uspokojení. Pedagogika volného času vnímá volný čas jako čas pro aktivity, které se dostatečně odlišují od těch povinných a zároveň jako příležitost pro odpočinek, zábavu a osobní rozvoj. Pomáhá a učí převážně děti a mládež, jak využít jejich volný čas prospěšně a žádoucím způsobem.

Neúčelným trávením volného času mohou vzniknout problémy jako např. alkoholismus, užívání drog, majetková a násilná kriminalita. Přebytek volného času může jedince zavést do negativních sociálních skupin, zejména pokud přebývá v rodinném, školním či vrstevnickém prostředí s nedostatkem pozitivních stimulů (Hájek et al., 2004, s. 28–29). Pedagogika volného času se snaží nacházet takové prostředky, které pomáhají dětem a mládeži smysluplně naplňovat a prožívat jejich volný čas. Toto působení se nazývá výchova mimo vyučování. Cílí na rozvoj hodnotných zájmů, individuálních schopností a morálních vlastností, dále na uspokojování potřeb, tvorbu pozitivních vztahů a vedení k celoživotnímu vzdělávání (Musil, 2014, s. 37). Výchova mimo vyučování se odehrává ve volném čase, mimo povinné vyučování, děje se nezávisle na přímém vlivu rodiny a je zařízena institucionálně. Zaměřuje se na volnočasové aktivity např. rekreace, zájmové činnosti atd. a také na dětské povinnosti např. sebeobsluha, příprava na vyučování atd. Blízkým termínem výchovy mimo vyučování je výchova pro volný čas, která se od ní liší tím, že se v rámci obsahu nezabývá dětskými povinnostmi. Navíc ale zahrnuje do cílové skupiny výchovy nejen děti a mládež jako výchova mimo vyučování, ale také dospělé a seniory (Hájek et al., 2011, s. 67).

Výchova ve volném čase má blízko k neformální výchově, která má určitou strukturu, cíl a odehrává se mimo vyučování, např. zájmový kroužek, sportovní družstvo atd. Jedinec činnost dobrovolně vykonává na základě vlastního zájmu. Dalším typem je výchova formální, která probíhá ve školách, v odborných vzdělávacích zařízeních a zakončuje se dokladem o absolvování. Poslední typ je informální výchova, kde instituce úplně chybí. Člověk se zde učí z každodenních situací – buď cíleně, ale častěji nezáměrně skrze interakce s přáteli, ze zkušeností, z médií atd. (Hofbauer, 2004, s. 18–19).

Motivace je podstatná v procesu vzdělávání a vychovávání dětí v zájmových činnostech. Pedagogická práce s dětmi zahrnuje vyvolávání a podporu jejich potřeb, jako je touha po znalostech, po učení se novým věcem, po úspěchu atd. Cílem pedagogického motivování je dosažení požadovaného výsledku, tedy uspokojení potřeb. Motivace by měla nejen vyvolat potřebu, ale také nabídnout možný způsob, jak ji vyřešit a objasnit dětem, proč by měly provádět určitou činnost. Motiv podněcuje určité chování, udržuje aktivitu, aby se rozvíjela bezpečným směrem. Děti by měly být k činnosti motivovány, nikoli nuceny. Zkušený pedagog vychází při motivaci z pozitivních zkušeností dětí, udržuje napětí a očekávání, dále poznává vlastnosti jedinců, jejich aktuální stav, jejich naučené vzorce chování a předchozí zkušenosti (Hájek et al., 2011, s. 170–172). Pokud se zaměříme na různorodost volnočasových aktivit, můžeme identifikovat různé motivace, které je vedou. Tyto motivace

se liší v závislosti na životních okolnostech, sociálním prostředí a skupině, fázi životního cyklu, dosaženém vzdělání a dalších faktorech. Klíčovými determinanty jsou obvykle životní etapa jedince a jeho začlenění do sociálních skupin (Vážanský, 2001, s. 40).

3.1 Funkce volného času

Německý pedagog Horst Opaschowski vymezil funkce volného času, které si následně popíšeme. První funkcí je rekreace, kdy má člověk možnost se uvolnit, odpočinout si a zotavit se. Druhá se zabývá kompenzací, tedy že volný čas doplňuje to, čeho má jedinec nedostatek a dává mu rozptýlení od povinností. Třetí míří na edukaci, poznávání nových věcí, aktivizování vlastních možností a rozvoj osobnosti atd. Čtvrtá funkce, kontemplace, znamená sebereflexi, nalézání vlastní identity, jedinečnosti a také klidu. Pátá vyzdvihuje komunikace jako tvoření vztahů, empatie, sdílení atd. Šestá se zajímá o integraci, tedy o začlenění se do společnosti, budování sociálních skupin a v nich pěstování sounáležitosti, bezpečí, společné prožívání, učení se nových věcí atd. Participace, sedmá funkce, se věnuje angažovanosti a s tím související kooperaci, solidarity, zodpovědnosti atd. Poslední osmá funkce popisuje enkulturaci jako účast na kulturním životě, řešení problémů, kreativní postoj atd. (Opaschowski, 1976 cit. podle Hamřík, 2022, s. 29).

Funkce volného času rozdělil také Dumazedier, podle něho se objevují ve veškerých činnostech člověka, pouze jejich míra se mění. První funkce je odpočinek, protože volný čas nabízí zotavení, zbavuje únavy a mírní či úplně odstraňuje napětí jak fyzické, tak psychické. Druhá se věnuje rozptýlení jako možnost zábavy, kdy jedinec unikne ze stereotypů práce. Třetí funkce umožňuje rozvoj osobnosti skrze různé činnosti ve sdruženích s náplní kreativní, kulturní či společenské (Dumazedier, 1962 cit. podle Knotová, 2011, s. 33).

Funkce výchovy ve volném čase jsou výchovně-vzdělávací, zdravotní, sociální a preventivní. Výchovně-vzdělávací záměrně a cílevědomě formuje osobnosti jednotlivých individuí, přičemž se snaží dojít ke stanovenému dosažitelnému cíli prostřednictvím pečlivě vybraných pedagogických metod. Tento přístup umožňuje ovlivňovat všechny aspekty osobnosti – jak tělesné a duševní, tak i sociální v souladu se specifikací daného výchovného prostředí. Výchova ve volném čase nabízí prostor k uspokojování potřeb, prohlubování zájmů a nalézání a rozvíjení schopností a rysů osobnosti daných jednotlivců. Skrze bohaté a zajímavé činnosti motivuje vychovávané k žádoucímu trávení volného času a tím k nabývání dalších dovedností a vědomostí. Také k tomu, že si vytvářejí osobní názory. Dále seznamuje a ukazuje významnost konceptu celoživotního vzdělávání. Skrze úspěchy se seberealizují a kladně

sebehodnotí. Zdravotní funkce dbá na organizaci režimu dne, podporuje pohybové aktivity, šíří povědomí o zdravém stravování a aplikuje ho do jídel, stará se o hygienické návyky, řídí se pravidly bezpečnosti práce. Sociální funkce se zabývá zajištěním péče a bezpečnosti dětí, přispívá k socializaci jedince, učení se komunikativních dovedností a rozvíjí sociální kompetence, interakce a percepce. Preventivní funkce se stará o samotnou prevenci negativních jevů např. agresivita, netolerance, různé závislosti atd. (Hájek et al., 2011, s. 70–72).

3.2 Zařízení pro volný čas

Volnočasové aktivity poskytují převážně dětem a mládeži instituce jako školská zařízení pro zájmové vzdělávání, školská výchovná a ubytovací zařízení, výchovná zařízení pro ústavní výchovu, nestátní neziskové organizace, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a živnostenské podnikání (Hájek et al., 2011, s. 152–153).

Školská zařízení tvoří společně se školami vzdělávací soustavu České republiky. Školská zařízení pro zájmové vzdělávání vyplňují účastníkům jejich volný čas, především ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech. Nabízejí žákům, studentům, pedagogickým pracovníkům a dalším osobám výchovné, vzdělávací, zájmové, rekreační a osvětové činnosti. Školská výchovná a ubytovací zařízení poskytují dle svého účelu buď vzdělávání, sportovní a zájmové aktivity v čase mimo vyučování nebo výchovu po celý den. Dále také ubytování a stravování nebo zotavovací pobyty, aniž by se přerušilo vzdělávání (Česko, 2004). Výchovná zařízení pro ústavní výchovu poskytují preventivně výchovnou péči, zabývají se negativními projevy, kterým předcházejí nebo zabraňují v jejich růstu. Cílí na zdravý osobnostní vývoj dítěte a na pomoc osobám, které jsou zodpovědní za daného jedince (Česko, 2002a). Nestátní neziskové organizace pracují s dětmi a s mládeží, kdy jim nabízejí různé činnosti k aktivnímu a smysluplnému trávení volného času. Doplňují tak školská zařízení, školy a rodiny dalšími možnostmi, jak trávit volný čas. Účastníci mají možnost se osobnostně rozvíjet a připravovat se na reálný život, do kterého postupně budou vstupovat čím dál více sami za sebe. Právě do nestátních neziskových organizací spadají Salesiánské kluby mládeže, z.s. Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež se zaměřují na neorganizované skupiny dětí a mládeže, jež se ocitly v obtížné životní situaci. Živnostenské podnikání nabízejí volnočasové aktivity, většinou jsou specificky zaměřeny na nějakou oblast např. hra na hudební nástroj, hlídání dětí, výtvarné kurzy atd. (Hájek et al., 2011, s. 149–152).

4 Dobrovolnictví

V kapitole 4 se zabýváme dobrovolnictvím, jeho vymezením, propojením s hodnotami, s volným časem a s motivací. Začleníme i Strategii vzdělávací politiky, která modernizuje vzdělávání, aby drželo krok s rychle se měnící společností a o dobrovolnictví se zmiňuje v rámci neformálního vzdělávání (Fryč et al., 2020, s. 8, 40).

Stát charakterizuje dobrovolnickou službu jako činnost, při které dobrovolník pomáhá různým skupinám lidí např. dětem, mládeži a rodinám, seniorům, imigrantům, lidem se sociálním a jiným znevýhodněním atd. Dále je to pomoc při různých katastrofách – přírodních, ekologických nebo humanitárních a také při charitativních akcích atd. Pomoc se týká i realizace rozvojových programů, mezinárodních projektů atd. Dobrovolníkem se v České republice může stát jedinec starší 15 let, který se chce dobrovolně angažovat v dobrovolnické činnosti a využívat k tomu své vlastnosti, znalosti a dovednosti. Uzavírá smlouvu s vysílající organizací. Dobrovolnickou službou se nerozumí činnost spojená s uspokojením osobních zájmů, provozováním podnikání anebo tam, kde je nějaký peněžní zisk. Podle povahy se dělí na krátkodobou nebo dlouhodobou v případě, když trvá déle než tři měsíce (Česko, 2002b).

Dobrovolnictví lze považovat za úsilí jednotlivců, kteří bez finanční odměny investují jejich čas, energii, znalosti a dovednosti do podporování lidí a celé společnosti. Pro dobrovolníka je typická spolehlivost, příjemce pomoci tak může počítat s určitými standardy a očekáváními dle vzájemné dohody. Jedinec svobodně vykonává aktivitu, kterou pomáhá nejen druhému člověku, ale i celé společnosti, jelikož jeho tvořivost a aktivnost otevírá nové obzory a možnosti pro změnu k lepšímu. Propojuje tak stát, komerční sektor a neziskové organizace do vzájemné spolupráce (Tošner, Sozanská, 2006, s. 35–36).

Dobrovolnictví je neplacená činnost, při níž člověk pomáhá druhým lidem, kteří s ním nemají rodinný nebo příbuzenský vztah. Uskutečňuje se ve volném čase. Každý jedinec má odlišné individuální motivy k jejímu vykonávání (Matulayová et al., 2016, s. 9). Vyznačuje se podobnými prvky. Za prvé, lidé se mu věnují na základě dobrovolného rozhodnutí, není to pro nikoho povinností, za druhé činnost je zaměřena na službu druhým, čímž pomáhá celé společnosti, za třetí dobrovolníci nemají z jejich aktivity mzdu a za čtvrté nemá tak často organizovaný kontext. V dobrovolnictví se odráží, jaká je osobnost konkrétního jedince, zda má odpovídající vlastnosti k pomáhání druhým např. vstřícnost, nebo zda byl v dětství vychováván k dobrosrdečnosti či jestli jedná štedře na základě nějakých zkušeností. Někteří

lidé se chovají přátelsky podle situace, ve které se ocitnou a co je zrovna vhodné udělat pro komfort ostatních (Dekker, Halman, 2003, s. 1–3).

Podstatné pro dobrovolnictví jsou hodnoty. Můžeme si pod tím představit dispozice k nějakému chování, které mají pro člověka hluboký význam. Dobrovolnou činnost mohou ovlivňovat lidské hodnoty jako altruismus, solidarita, reciprocita, rovnost a sociální spravedlnost. Krátce si tyto hodnoty vysvětlíme. Altruismus vychází z mravního principu pomáhat druhým. Solidaritou se označuje vcítění se do dané skupiny a její podporování k vzájemné soudržnosti. Reciprocita spočívá v uvědomění, že poskytnutá pomoc druhým nám může v budoucnu přinést taky pomoc. Myšlenky rovnosti a sociální spravedlnosti chtějí odstranit nerovnost a nespravedlnost ze světa, protože jsou nemorální a sociálně nevhodné (Rochester et al., 2010, s. 16).

4.1 Dobrovolnictví a volný čas

Volný čas je prezentován jako důležitý aspekt života mladých lidí, který jim poskytuje možnost osobního rozvoje, zábavy a sociální interakce. Zabývá se a intenzivně dbá na péči o zdraví, seberealizaci, výchovu, vzdělávání a prevenci. Mladí lidé mohou využít svůj volný čas k dobrovolnické práci, což může být pro ně nejen užitečné, ale také obohacující a motivující. Dobrovolnictví je tedy jednou z možností trávení volného času mládeže (Šul'ová, 2015, s. 94).

Dobrovolnictví v oblasti volného času lze rozdělit na příležitostné, seriózní a založené na projektu. Příležitostné je vnitřně prospěšná krátkodobá nenucená činnost, která přináší užitek a radost sobě i veřejnosti. Nevyžaduje přípravu. Může se jednat o rozdávání letáčků, sběr odpadků. Dobrovolníci jsou často popoháněni altruistickou touhou pomáhat. Seriózní se zaměřuje na pravidelné zapojení do aktivit dobrovolného charakteru. Jedinci přinášejí osobní uspokojení, rozvoj dovedností, znalostí, zkušeností a schopností. Např. programy pro mládež, v nemocnicích, výuka cizího jazyka atd. Projektové je charakterizováno krátkodobou, obvykle jednorázovou realizací nějakého projektu, např. pomoc na festivalech, účast na propagaci ekologických iniciativ atd. Dobrovolníci sice nezískávají žádnou peněžní odměnu, ovšem odnáší si obohacující zážitky, kolektivní úspěchy a příjemné sociální interakce (Stebbins, 2009).

4.2 Dobrovolnictví a motivace

Motivace dobrovolníků není jednoduchá, ale spíše rozmanitá a propojená s různými sociálními kontexty a hodnotami. Ideální model motivace k dobrovolné činnosti říká, že lidé ji vykonávají buď proto, že chtějí pomáhat a jednají podle nějakých pravidel a hodnot, což je kolektivní motivace anebo proto, že chtějí něco získat pro sebe, např. dobrý pocit nebo pobavení se, to je reflexivní motivace. Přestože se zdá, že tyto dva typy dobrovolníků mají úplně odlišné důvody, ve skutečnosti mají společné vlastnosti. Například obě skupiny mají podobnou míru toho, že si myslí na sebe a na své pohodlí. Obě skupiny si cení společné práce a pomoci ostatním. Je také důležité brát v úvahu, že motivace dobrovolníků může být ovlivněna tím, kde a jakou dobrovolnickou činnost vykonávají. To znamená, že okolnosti a organizace, ve kterých dobrovolníci pracují, mohou hrát velkou roli v tom, proč se zapojují (Frič et al., 2010, s. 202–203).

Dobrovolníky motivuje, když zažívají pocity ocenění a uznání od druhých lidí, když mají kvalitní a fungující tým, ve kterém lze řešit problémy a organizační záležitosti. Potřebují mít uspokojovány potřeby, dále sebevědomí a kompetence pro zvládnutí úkolů a také si uvědomovat, že jejich vykonávaná činnost má smysl, mohou díky ní vykonávat různé změny. Naopak v jejich službě druhým jim ubírají motivaci různé situace a pocity jako např. napětí mezi kolegy, nemožnost vyjadřovat vlastní kreativitu a inovativní nápady, chybějící zpětná vazba, nepodporující a nefunkční tým. Motivaci ubírá také, když v dané činnosti neshledávají smysl, nabídku osobního růstu nebo se neshodují jejich očekávání s realizovanou činností (Tošner, Sozanská, 2006, s. 55).

Podle Šul'ové (2015, s. 93–94) existuje několik důvodů, proč lidé začínají s dobrovolnickou činností. Mezi tyto motivy patří např. důležité hodnoty, potřeba navázat nová přátelství, touha po rozvoji kariéry, potřeba seberealizace, možnost uplatnit své dovednosti, chuť pomáhat a dávat, snaha konat dobro, smysluplně a užitečně trávit volný čas, být přijímán společností, cítit se součástí komunity a naučit se novým kompetencím. Dobrovolnictví není pouze o sebeobětování se. Většina dobrovolníků vnímá tuto činnost jako užitečnou a obohacující na různých úrovních, včetně prospěchu pro samotného dobrovolníka, pro příjemce pomoci, pro organizaci, komunitu i celou společnost. Významné výhody dobrovolnictví zahrnují osobní růst, navazování nových mezilidských vztahů, získávání nových znalostí a dovedností, rozvoj empatie, posilování zodpovědnosti, zdůraznění hodnot (láska, trpělivost, úcta, důvěra atd.), pozitivní emoce, zkušenosti s životem, zlepšení možností na pracovním trhu, lepší fyzické i duševní zdraví a prevence sociálně patologických jevů.

4.3 Dobrovolnictví ve Strategii vzdělávací politiky

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ se zaměřuje na úpravu vzdělávacího systému ČR, aby uměl řešit stávající problémy a zároveň reagovat na nové výzvy 21. století. Má dva strategické cíle, které zajišťují uplatnitelnost jedince na trhu práce, ve společnosti a v jeho osobním životě a také aby prožil svůj život plnohodnotně. První se zaměřuje na získávání kompetencí, které člověk využije jak v osobním životě, tak i v profesním a občanském a druhý na snižování nerovností ve vzdělávání. V rámci Strategické linie 1 se zabývá neformálním vzděláváním a celoživotním učením a sem spadá dobrovolnictví (Fryč et al., 2020, s. 8–20).

Celoživotní učení vede lidi k tomu, aby byli schopni se učit po celou dobu svého života, to znamená i neorganizovaně – tedy samostatným učením. Vede lidi ke schopnosti učit se samostatně a hledat příležitosti k uplatnění svých dovedností a znalostí v praxi. Má tři ovlivňující složky, formální vzdělávání, neformální vzdělávání a informální učení. 21. století je plné výzev a složitých změn, se kterými se musí mladí vypořádat, proto Strategie 2030+ podporuje jedince v osobnostním rozvoji, ve využívání jejich potenciálů, učí je schopnosti adaptace na změny a reaguje na trendy. Je klíčové, aby neformální vzdělávání nabízelo širokou škálu kvalitních a zajímavých aktivit. Neziskové organizace zde hrají významnou roli, protože po celý rok pracují s dětmi a s mládeží v jejich volném čase a formují je prostřednictvím společných zážitků. Tato interakce může pozitivně ovlivnit životní cestu těchto jedinců v jejich dospívání a v dospělosti. Neziskové organizace do vzdělávání vnášejí prvky, které jsou v dnešní době vysoce ceněné, ale často chybí ve formálním vzdělávacím systému, např. výchova prožitkem, výchova k zodpovědnosti, k dobrovolnictví, k participaci, přímý kontakt s přírodou atd. Aktivity, jež nejsou součástí školského systému doplňují skrze neformální vzdělávání to formální tím, že podporují např. rozvoj klíčových kompetencí, charakteru, odpovědnosti, také se zaměřují na zdravý životní styl, trénují vytrvalost, komunikaci, umění pracovat v týmu a řešit problémy a také mít povědomí o vlastních silných a slabých stránkách atd. (Fryč et al., 2020, s. 38–40).

Proto celoživotní učení podporuje neformální vzdělávání, aby organizace věnující se práci s dětmi a mládeží ve volném čase, tedy mimo školní tradiční prostředí vytvářeli specifické prostředí pro vzdělávání a výchovu kde cílí na rozvoj znalostí a dovedností a použitím netradičních výchovných forem formovali hodnoty a postoje, protože se o ně budou jednotlivci ve svém životě opírat. Smysluplné trávení volného času je účinná prevence proti sociálně patologickým jevům a negativním vlivům. Neformální vzdělávání také poskytuje

oporu a velkou pomoc jedincům, kterým se ve formálním vzdělávacím systému nedaří, a tak nezažívají úspěch. Pro úspěšnou realizaci politiky státu v oblasti mládeže je důležitá spolupráce mezi ministerstvy, různými sektory společnosti a mezinárodní spolupráce. Strategie 2030+ proto dbá na vytváření stabilního prostředí pro organizace pracující s dětmi a mládeží. Stát pomáhá nabídkou dotačních programů, které se zaměřují na aktivity pro děti a mládež, na vzdělávání a náklady pracovníků a na materiálně-technické vybavení. „Podpoříme dobrovolnictví s cílem rozvoje solidarity a tolerance mezi lidmi, jeho uznávání v rámci formálního vzdělávání a vytváření příležitostí pro zapojení populace do dobrovolnických aktivit“ (Fryč et al., 2020, s. 8–20, 38–40).

5 Dosavadní stav zkoumané problematiky

Kapitola Dosavadní stav zkoumané problematiky se věnuje odborným článkům a výzkumům, které souvisejí s tématem v předkládané diplomové práci, motivace animátorů k dobrovolnictví v salesiánském prostředí.

Článek vycházející v časopise Salesiánský magazín se zaměřuje na rozhovor s dobrovolnicí u salesiánů, která již čtrnáctým rokem vykonává dobrovolnou činnost. V oblasti motivace k pomáhání druhým respondentka vede vděčnost za to, že její vlastní děti mohou mít zázemí u salesiánů, které je kladně a bezpečně ovlivňuje a je pro ně velmi podstatné. Přeje si, aby takovou nabídku dostaly i další děti, proto jim chce věnovat její čas a možnosti, aby mohly prožívat společenství dětí a salesiánů např. v oratoři, jezdit na výlety a tábory. Respondentku motivuje poděkování a kladná zpětná vazba, která ji utvrzuje, že její dobrovolná práce a darování jejího času je potřebná. Povzbuzuje ji, že v její činnosti je inspirací pro okolí, dále také vděčnost a radost dětí a jejich energie, která dodává člověku živost a dobrou náladu (Benáková, 2024, s. 6–7).

Salesiáni Dona Boska své dílo rozvíjejí v Bulharsku, kam za nimi jezdí pomáhat dobrovolníci z České republiky. Dva Bulhaři vyjádřili přání stát se také dobrovolníky a napomáhat v šíření díla Dona Boska. Tak se stalo, že salesiáni v Bulharsku mají své první dva místní dobrovolníky Gope a Kate. Hovoří o tom, jak se seznámili se salesiány, co s nimi zažili a o jejich motivaci je následovat v dobrovolné činnosti. Oba se shodují, že víra v Boha je směřuje k tomu, být se salesiány a prožívat s nimi konání dobrých skutků a poznávat různé dovednosti. Kate zmiňuje, že jako malá obdivovala práci animátorů a dobrovolníků z České republiky na táborech, na které jezdila jako účastnice. Od té doby ji práce s dětmi velmi zajímá a chce jim pomáhat zažívat přesně takovou radost, jakou ona sama poznala v dětství. Touží předávat dětem a mládeži své zkušenosti, provázet je na jejich cestě, směřovat je a povzbuzovat, aby se nevzdávaly. Je pro ni důležité, aby vytvářela účastníkům takové prostředí, díky němuž budou šťastní a rádi a dobrovolně se do něho vraceli. Naplňuje ji, když cítí a slyší od samotných dětí, že její dobrovolná práce je důležitá, že má smysl. Gope říká, že k dobrovolnictví ho vede vlastní touha a zájem. Smyslem pro něho je stát se dobrovolníkem, rozdávat lidem něco ze sebe. Dobrovolnictví mu přináší to, že má možnost každý den se učit a získávat nové zkušenosti s dětmi (Vencl, 2024, s. 10–11).

O své dobrovolné činnosti vypráví dobrovolnice Emílie, která si vybrala za své místo pro strávení jednoho roku Papuu Novou Guineu. Načerpala zde mnoho zážitků z jiné

kultury, odlišných zvyků a tradic. Díky zkušenostem a problémům, které zde řešila každý den, si upevnila, jakému oboru se bude v rámci svého dalšího studia chtít věnovat. Naučila se trpělivě naslouchat a zajímat se o druhé. Sdílela lidem také svůj život, dávala jim svoji pozornost a čas, čímž jim ukazovala, že jí na nich záleží, a právě toho si vážili. Takto dobrovolnice dávala něco ze sebe místním, pomáhala jim a oni jí to opětovali. Díky sdílení se vzájemně velmi významně obohacovali. Povzbuzovala ji volnost, kterou měla od salesiánů, tedy pojmout dobrovolnictví dle svých individuálních potřeb a možností. Držela se cíle, být zde pro druhé a setkat se s Bohem, ale zda to bude skrze učení, ošetřování či povídání, to už záviselo na ní. Pomáhání bere jako prostředek k tomu, aby byla blíže Bohu skrze různé lidi, s kterými se měla tu čest seznámit a strávit s nimi jeden celý rok (Kvapil, 2022, s. 17–19).

Výzkum motivace dobrovolnictví v programu Pět P v České republice se zabývá preventivní volnočasovou pomocí dětem od 6–15 let. Mentor, starší kamarád se zkušenostmi dobrovolně rozvíjí dítě dle jeho předpokladů a potřeb, vede ho k samostatnosti, dává mu sociální oporu, podporuje ho k vlastní aktivitě. Dle dohody se dobrovolník s dítětem, často z problémové rodiny, spolu setkávají jednou za týden a prožívají volný čas podle jejich společných zájmů. Vytvářejí rovnocenný a přátelský vztah. Výzkum se uskutečnil v Dobrovolnickém centru ADRA Znojmo s cílem zjistit motivy a motivace dobrovolníků k zapojení do programu Pět P. Pro tuto případovou studii byla data získána pomocí polostrukturovaného rozhovoru od deseti respondentek ve věku 18–29 let. Bylo zjištěno, že vnitřními motivy respondentek k dobrovolnictví v programu Pět P byly nejčastěji potřeby a jejich naplnění. Převážně se jednalo o sociální potřeby, dále o uznání a seberealizaci. Výsledky ukázaly, že respondentky nemotivuje v rámci dobrovolnických aktivit pouze jedna potřeba, ale naopak více a ty se propojují. Z analýzy rozhovorů vyplynulo, že respondentky motivuje do zapojení se do volnočasového programu potřeba někam patřit, tvořit nové vztahy, získávat nové zkušenosti, význam smysluplného trávení volného času, také dobrý pocit z pomáhání druhým, vliv druhých a jejich osobní příklad, dále pocit povinnosti a naplňování morálních norem, minulá zkušenost s nenaplněným rodinným životem. Výsledky ukázaly také vnější spouštěče pro vykonávání dobrovolnické činnosti jako vliv blízké osoby, přátel, jiných dobrovolníků, pracovníků ADRY, dále uspokojující i neuspokojující zaměstnání, cílová skupina, příprava na rodičovství, přínos pro děti, nabídka ADRY a její péče o dobrovolníky. Závěrem autorka uvádí, že motivy k dobrovolnictví jsou velmi individuální, protože odrážejí dobrovolníkovu osobitost, jeho vlastnosti, životní příběh a aktuální podmínky, ve kterých se nachází (Matulayová et al., 2016, s. 37–59).

Motivace dobrovolníků v českém prostředí je spojena s altruismem, tedy ochotou pomáhat druhým a egoismem, zájmem o vlastní prospěch. Byly identifikovány dva hlavní typy motivace dobrovolníků v českém prostředí: obětavci a pohodáři. Obětavci jsou motivováni převážně altruismem a normami, odpovídají kolektivnímu modelu dobrovolnictví. Zatímco pohodáři jsou motivováni spíše osobním potěšením, mají silnější egoistickou motivaci. I když se zdá, že oba typy dobrovolníků mají odlišné motivace, studie ukázala, že mají podobnou míru egoistické motivace a orientaci na kolektivistické hodnoty. Hlavním rozdílem mezi nimi je intenzita a charakter jejich kolektivismu. Obětavci mají silnější kolektivistickou motivaci, která je více ideologicky orientovaná, zatímco pohodáři mají pragmatictější a méně ideologický přístup ke kolektivismu. Oba typy dobrovolníků jsou pevně zasazeny do sociálního a organizačního prostředí, ve kterém vykonávají dobrovolnickou činnost. Lidé v Česku mají různé důvody pro dobrovolnictví, obvykle jsou to směsice těchto dvou druhů motivace. To znamená, že i když lidé chtějí pomáhat, současně si od toho něco slibují pro sebe (Frič et al., 2010, s. 105–125).

EMPIRICKÁ ČÁST

6 Výzkumné šetření

Výzkumné šetření se zabývalo motivací animátorů k dobrovolnictví v Salesiánském klubu mládeže v Sebranicích. K získání dat byl využit kvalitativní výzkum, protože umožňuje zkoumat daný fenomén v přirozeném prostředí, kde získává důkladné informace a vhled o problematice přímo od respondentů (Hendl, 2008, s. 50). Proběhl metodou rozhovorů, při nichž jsme zachycovali nejen data, ale také motivy, postoje a reakce respondentů, což nám umožnilo dynamicky reagovat a vhodně pokládat další otázky, které udržely respondenty v plynulé aktivní atmosféře právě probíraného tématu a podporovaly jejich pozornost (Gavora, 2000, s. 110).

Výzkum můžeme nazvat jako způsob myšlení, díky němuž se hledá řešení k nějaké problematice. Přispívá k redukci nevědomosti lidstva tak, že se zaměřuje na chybné nebo nepřesné poznatky, a ty, které jsou správné a známé inovuje, aby byly v souladu s měnící se společností. Základní cíl pedagogického výzkumu spočívá v objevování odpovědí různých pedagogických výzev a v rozšiřování poznání o pedagogických jevech (Gavora, 2000, s. 11–12).

Základem kvalitativního výzkumu je do hloubky probádat jev a zjistit o něm dostatečné množství relevantních informací, v nichž hledá výzkumník pravidelnosti. Vše se opírá o nasbíraná data. Jako výsledek vznikne nová teorie o dané problematice. Tato nová teorie nelze zobecňovat, vztahuje se pouze ke zkoumanému vzorku (Švaříček, Šed'ová, 2007, s. 24). Kvalitativní metody jsou využívány k objevení a podrobnějšímu porozumění podstaty jevů, které dosud nebyly dostatečně prozkoumány, nebo k odhalení nových perspektiv na jevy, o nichž už poznatky existují (Strauss, Corbinová, 1999, s. 11). Výzkumník zkoumá určitý jev dopodrobna, snaží se porozumět respondentům a vcítit se do jejich situace tak, aby co nejreálněji vystihl jejich myšlenky, názory a postoje (Gavora, 2000, s. 31–32).

Metodu rozhovoru jsme vybrali převážně pro to, abychom mohli být s respondenty v kontaktu, a tak s nimi prožívali jejich vyprávění a vnímali jejich verbální a neverbální komunikaci, hlavně výraz v obličeji, gestikulaci atd. (Gavora, 2000, s. 31). Sestavili jsme otázky do rozhovoru tak, aby obsah souvisel s cíli výzkumu a s výzkumnými otázkami. Seřadili jsme je, aby měly na sebe návaznost a aby se respondent necítil přehlcený. V úvodu bylo zvoleno přivítání, dotázání se na souhlas se záznamem a oddychová otázka na navození příjemně otevřené atmosféry a aby se respondent rozmluvil a opadl z něho prvotní ostych. V závěru nechybělo pobídnutí, zda by respondent ještě něco rád doplnil nebo řekl cokoli,

co právě prožívá, na co myslí, protože i zde se mohou posbírat důležitá data. Následovalo poděkování a rozloučení (Hendl, 2008, s. 166–167). Otázky do rozhovoru přikládáme v příloze.

Druh rozhovoru jsme zvolili polostrukturovaný rozhovor. Otázky v něm nejsou striktně určeny, jak je to u strukturovaného, ani nezahrnuje úplnou volnost, jakou má nestrukturovaný rozhovor. Střední cestu můžeme najít právě v polostrukturovaném rozhovoru, kdy jsme vytvořili kostru otázek, které chceme zařadit do procesu sběru dat, ale zároveň jsme měli prostor doptávat se respondenta na objasnění a doplnění jeho myšlenek a názorů. Používali jsme převážně otevřené otázky, které – když bylo třeba – jsme přeformulovali dle potřeb respondenta. Také jsme se doptávali ve chvíli, kdy se objevila nedostatečná nebo nejasná odpověď (Gavora, 2000, s. 110–111).

6.1 Plán výzkumu

Výzkum se skládá z několika fází, které se provádějí postupně, avšak mohou se také časově prolínat, proto je nezbytné promyslet si plán. Drželi jsme se těchto fází výzkumu: stanovení výzkumného problému, informační příprava výzkumu, příprava výzkumných metod, sběr a zpracování údajů, interpretace údajů a psaní výzkumné zprávy. Vše následně podrobněji popíšeme (Gavora, 2000, s. 13-14).

Nejprve byl stanoven výzkumný problém a z něho vyspecifikováno téma diplomové práce, v němž jsme také určili výzkumný vzorek. Vymezili jsme cíle diplomové práce, hlavní cíl výzkumného šetření a dílčí cíle, které doplňují a vyjasňují cíl hlavní. Následně jsme určili výzkumné otázky, ty úzce souvisí s cílem výzkumného šetření a zároveň ho pomáhají dosáhnout. Informační příprava se skládala z prozkoumávání odborných publikací, které se vztahují k tématu a ujasňování si a porozumění souvisejících pojmů k dané problematice. Následně jsme zvážili a vybrali výzkumnou metodu a spolu s ní i vhodný výzkumný nástroj pro sběr dat. Konkrétně jsme se rozhodli pro kvalitativní výzkum a polostrukturovaný rozhovor. Vymysleli jsme návodné otázky do rozhovoru a proběhl sběr dat s animátory v SKM Sebranice. Rozhovory byly nahrány na diktafon prostřednictvím mobilní aplikace a následně přepsány. Pro zpracování údajů jsme zvolili zakotvenou teorii. Interpretací jsme datům dodali vysvětlení, význam a kontext, přičemž jsme se soustředili na to, abychom naše osobní názory, postoje a očekávání potlačili a interpretovali situace opravdu z pohledu respondentů. Psaní výzkumné zprávy se zaměřovalo na prezentaci získaných výsledků a celkový průběh výzkumu (Gavora, 2000, s. 142).

6.2 Cíle a výzkumné otázky

Hlavním cílem výzkumného šetření je zjistit, co motivuje animátory k dobrovolnictví v Salesiánském klubu mládeže, Sebranice.

Dílčí cíle jsou zjistit, co animátory demotivuje k dobrovolnictví, dále určit, proč respondenti vykonávají dobrovolnickou činnost v salesiánském prostředí a zjistit, jaké podmínky animátoři potřebují pro jejich pokračování v dobrovolnictví a jaké přístupy a strategie volí ke své motivaci.

Výzkumné otázky:

1. Co motivuje animátory k dobrovolnické činnosti?
2. Co animátory demotivuje k dobrovolnické činnosti?
3. Proč respondenti vykonávají dobrovolnickou činnost právě v salesiánském prostředí?
4. Jaké podmínky respondenti potřebují pro jejich pokračování v dobrovolnictví?
5. Jaké přístupy a strategie animátoři volí ke své motivaci?

6.3 Výzkumný vzorek

Kvalitativní výzkum nezkoumá všeobecné údaje, které lze zobecnit na společnost, naopak jeho záměrem je proniknout do zkoumaného případu tak hluboko, abychom v něm mohli nacházet souvislosti. Proto jsme určili jasnou cílovou skupinu, jež disponuje vědomostmi a zkušenostmi z konkrétního prostředí, tedy z toho salesiánského. Můžeme tak o něm zjistit bohaté a podrobné informace. Výzkumným vzorkem jsou animátoři ze Salesiánského klubu mládeže, Sebranice, kteří mají dlouholeté zkušenosti s dobrovolnou činností (Gavora, 2000, s. 32).

Oslovili jsme předsedu Salesiánského klubu mládeže v Sebranicích, zda bychom mohli výzkumné šetření zrealizovat s jeho souhlasem právě v SKM. Předseda klubu souhlasil, pomohl nám zkontaktovat animátory, kteří spadají do našeho výzkumného vzorku a poskytl pro setkávání se s respondenty. Napsali jsme deseti animátorům, jež mají víceletou praxi s dobrovolnictvím v SKM, konkrétně tím myslíme více než sedmileté zkušenosti a jsou stále aktivní, udržují kontakty v salesiánském společenství a zajímají se o dění v něm.

Do výzkumného šetření se aktivně zapojilo sedm salesiánských animátorů, přičemž čtyři z nich byly ženy a tři muži.

6.4 Realizace výzkumu

Sběr dat proběhl v měsíci říjnu 2023. Respondenty jsme oslovili přes sociální sítě, zda by měli zájem zúčastnit se výzkumu. Pokud souhlasili, domluvili jsme datum a čas schůzky v prostorách klubu „Stodola“, kde nám předseda klubu poskytl zázemí. Klub „Stodola“ jsou tři místnosti, kde se běžně scházejí děti a mládež z vesnice a tráví zde jejich volný čas. Toto místo bychom popsali jako podnětné prostředí, ve kterém najdeme pohodlné posezení, krb, deskové hry, kulečnick, stolní tenis a mnoho dalšího, co probouzí v dětech hravost a motivaci se zde scházet a zažívat spolu plno zábavy. Tyto prostory nám umožnily naladění příjemné atmosféry v duchu dobrovolnictví v salesiánském prostředí, díky čemuž se respondenti uvolnili a lépe se jim odpovídalo na otázky. Jak zmiňuje Gavora (2000, s. 111), je důležité vybrat vhodné prostředí, aby se respondent cítil pohodlně, bezpečně a nenarušovala se jeho pozornost.

Všech sedm respondentů bylo na začátku rozhovoru seznámeno s tématem, s orientačním časem trvání, s celkovým průběhem a možnostmi kdykoli se na cokoli doptat dle jejich potřeb. Dále jsme prodiskutovali případné nejasnosti a připomenuli, že nás zajímá jejich osobní zkušenosti a jejich individuální prožívání. Následně byli informováni o pořízení nahrávky rozhovoru a o anonymitě výzkumu, s čímž souvisí, že výsledky slouží pouze jako podklad diplomové práce. Poté probíhala realizace rozhovorů. Jednotlivé rozhovory byly nahrávány na diktafon prostřednictvím mobilní aplikace, trvaly přibližně 50 minut. Následovalo podrobné přepsání všech nahrávek. K vyhodnocení dat byla použita zakotvená teorie, konkrétně otevřená, axiální a selektivní kódování, což podrobně popisujeme v kapitole 6.5.

6.5 Výsledky

Při zpracovávání dat z rozhovorů jsme se řídili metodou zakotvené teorie. Byla vybrána, protože se hodí ke stanovenému výzkumnému cíli a k výzkumným otázkám. Tato teorie umožňuje výzkumníkovi doopravdy vstoupit do terénu mezi respondenty a přímou interakcí s nimi získávat data o zkoumaném fenoménu v konkrétním prostředí. Zakotvená teorie se cení pro její využití v místech, které zatím nebyly dostatečně teoreticky probádány nebo v aplikovaných oblastech výzkumu (Hendl, 2008, s. 123–125).

Cíl zakotvené teorie spočívá ve vytvoření nové teorie, která vychází ze sesbíraných dat. Výzkumník není zaujatý žádnými předsudky, předchozími zkušenostmi, osobními názory atd., naopak má otevřenou mysl. Dokonce se ani striktně neřídí předpoklady odborné literatury o daném tématu – do ní nahlédne ve chvíli, kdy potřebuje jeho data vysvětlit nebo porovnat jeho výsledky s dalšími výzkumy. Výzkumník také hledá vztahy mezi daty (Švaříček, Šed'ová, 2007, s. 86–87). Strauss a Corbinová (1999, s. 27) mluví o teoretické citlivosti, se kterou by výzkumník měl přistupovat k výzkumu a rozlišovat tak detaily v datech. Říkají, že „*teoretickou citlivostí se rozumí schopnost vhledu, schopnost dát údajům význam, porozumět a oddělit související od nesouvisejícího*“.

Strauss a Corbinová (1999, s. 39) také uvádějí, že analýza zakotvené teorie (neboli kódování) znamená „*operace, pomocí nichž jsou údaje rozebrány, konceptualizovány a opět složeny novými způsoby. Je to ústřední proces tvorby teorie z údajů*“. Skládá se z otevřeného, axiálního a selektivního kódování. Hranice mezi nimi nejsou striktně vymezené, naopak je pravděpodobné, že se výzkumník bude vracet k jednotlivým typům a upřesňovat data. Nicméně platí, že otevřené a axiální kódování obvykle probíhají na začátku procesu a z nich se pak odvozuje kódování selektivní. Všechny tyto typy doprovází technika kladení otázek, která pomáhá k přesnému, promyšlenému a kvalitnímu utváření analýzy (Strauss, Corbinová, 1999, s. 40–41). Kódování vycházelo z přepisů. Opakovaný poslech nahrávek a přepisy mají významnou roli pro pestré a kvalitní zpracování dat (Strauss, Corbinová, 1999, s. 20).

Otevřené kódování důkladně prozkoumává údaje a označuje, konceptualizuje a kategorizuje pojmy. Výzkumník sesbíraná data rozděluje na jednotlivé části, např. na odstavce, věty atd., a těm v procesu konceptualizace přidělí pojem podle jevu, který vyjadřují. Ty, které spolu souvisí, dostanou stejný pojem. Na základě porovnávání pojmů mezi sebou zjišťuje jejich podobnosti a v čem se liší. Také si neustále klade otázky a odpovídá si na ně, aby byl co nejpřesnější. Podobné pojmy, jenž náleží stejnému jevu, dále spojuje, tedy je kategorizuje do skupin a kategorií. Výzkumník jim také přidělí název, ten je abstraktnější, než mají samotné pojmy, tedy subkategorie, které do nich spadají, a měl by reflektovat jev, jenž daná kategorie reprezentuje (Strauss, Corbinová, 1999, s. 42–45).

Axiální kódování se zaměřuje na vytváření nového spojení kategorií a subkategorií. Zkoumají se vztahy prostřednictvím opětovného porovnávání a skrze otázky, kterými cílíme na to, abychom kategorie a subkategorie dále rozvíjeli. „*V zakotvené teorii spojujeme subkategorie s kategoriemi do souboru vztahů určujícího příčinné podmínky, jev, intervenující podmínky, strategie jednání a interakce a následky*“ (Strauss, Corbinová, 1999, s. 72). Axiální

kódování se vrací ke kategoriím a subkategoriím, na základě hledání vztahů mezi nimi je může pozměnit, vypustit, nebo prozkoumat více do hloubky (Hendl, 2008, s. 250).

Výzkumník začíná se selektivním kódování, až když má kategorie a subkategorie dostatečně vyvinuté. Zaměřuje se na hledání hlavních témat, které se stanou ústředními ke vzniku nové teorie výzkumného šetření (Hendl, 2008, s. 251). Všechny kategorie a subkategorie se spojí do abstraktnější úrovně analýzy (v porovnání s axiálním kódováním), a vznikne zakotvená teorie (Strauss, Corbinová, 1999, s. 86–87).

Následně popíšeme naše výsledky výzkumného šetření detailně. Před tabulkami uvádíme shrnutí pěti kategorií a příslušné subkategorie, které vyplynuly z otevřeného kódování. V tabulkách v prvním sloupci vypisujeme konkrétní citace od respondentů z rozhovorů, tedy sesbíraná data, o která se opíráme při všech typech kódování. Axiální kódování zaznamenáváme v prostředním sloupci v tabulkách, nacházeli jsme zde vztahy mezi kategoriemi a subkategoriemi a vytvářeli nová spojení. V posledním sloupci se nachází selektivní kódování, které vyjadřuje ústřední výrok vyplývající z otevřeného a axiálního kódování příslušné kategorie.

Kategorie:

1. Motivace animátorů k dobrovolnictví

- a. Pevné vztahy
- b. Smysluplný aktivní život
- c. Osobnostní růst
- d. Nové zkušenosti
- e. Společenství
- f. Zpětná vazba
- g. Prožívání živé víry
- h. Tým
- i. Rozvoj účastníků
- j. Zájem

2. Demotivace animátorů k dobrovolnictví

- a. Priority a povinnosti
- b. Přehlcení
- c. Neshody v mezilidských vztazích
- d. Nedostatečná zpětná vazba
- e. Nekonstruktivní kritika

- f. Nedostatečná podpora od salesiánů
 - g. Očekávání
3. Význam salesiánského prostředí pro animátory
- a. Učení Dona Boska
 - b. Otevřené a přijímající prostředí
 - c. Živá víra
 - d. Přátelské živé společenství
 - e. Zájem o druhé
 - f. Animátor je vzorem
 - g. Osobnostní rozvoj
 - h. Bezpečné prostředí
4. Potřeby animátorů, aby byli dobrovolníky
- a. Otevřené prostředí – možnost změn
 - b. Snaha o dobré vztahy
 - c. Aktivní přátelské společenství
 - d. Aktivní podpora salesiánů
 - e. Osobní motivace
 - f. Funkční tým
 - g. Zpětná vazba
 - h. Děti
5. Přístupy a strategie animátorů k jejich motivaci
- a. Zajímat se o aktuální dění
 - b. Zájem o účastníky
 - c. Propojení animátorské činnosti s osobním životem
 - d. Umět dělit čas mezi animátorskou činností a osobním životem
 - e. Hledání svých rolí, svých předností
 - f. Hledání vnitřní motivace
 - g. Zúčastnění se akcí – společné zážitky

Kategorie č. 1: Motivace animátorů k dobrovolnictví

- a. Pevné vztahy
- b. Smysluplný aktivní život
- c. Osobnostní růst
- d. Nové zkušenosti
- e. Společenství
- f. Zpětná vazba
- g. Prožívání živé víry
- h. Tým
- i. Rozvoj účastníků
- j. Zájem

Tabulka 1 Kategorie č. 1: Motivace animátorů k dobrovolnictví

Otázka v rozhovoru č. 8: Co tě motivuje v oblasti dobrovolnictví?		
Otevřené kódování	Axiální kódování	Selektivní kódování
<p>„Vztahy, který si tím vytvářím, ta práce v týmu. A tak jsem vděčný za ty vztahy, který tím tvořím... Vidím, že to je smysluplný. Být někde prospěšný. Chci to dělat, nemám z toho peníze, ale je to pro mě přínos v těch schopnostech, že to můžu zlepšovat a že se můžu učit novým věcí. Já jsem se hodně naučil tím vším, tím celým procesem, kterým jsem si prošel. Těmi zkušenostmi. Myslím si, že díky tomu se umím bavit s dětmi. Umím s nimi trávit čas. Což mě někdy třeba pomůže do rodinného života. Myslím si, že jsem se naučil i práci v týmu, organizovat ji, ale i být součástí týmu. Což je zase výborný pro pracovní život. Taky takový jako technický schopnosti, že já jsem se kvůli tomu naučil neskutečných věcí. Nějaká vytrvalost taky. Přivedlo mě to i do krizových situací, kdy jsem musel fungovat a vyzkoušel jsem si to třeba... Když se potkávaš s nějakýma stejně starýma lidma, kteří taky prožívají víru, tak tě to udrží v partě a je tam větší pravděpodobnost, že ta víra zůstane. Což si myslím, že je to dobrý, protože to přináší nějaké hodnoty. Nebo udržuje hodnoty.“</p>	<p>Animátory motivuje v oblasti dobrovolnictví silné vztahy, přátelské společenství, dále uvědomění, že tráví volný čas smysluplně, prospěšně. Naplňuje je, že vykonávají dobro pro druhé. Také je motivuje, že získávají pestré zkušenosti a schopnosti, že se mohou učit novým dovednostem, předávat zkušenosti druhým a to, že propojují činnosti a zkušenosti animátora s osobním životem. Motivací je prožívání živé víry, slyšet kladné ohlasy a to, že je to baví, je to jejich zájem.</p>	<p>Motivacemi animátorů k dobrovolnictví jsou pevné vztahy, uvědomění, že tráví volný čas smysluplně a pocitu naplnění a užitečnosti z konání dobra pro druhé. Dále je motivuje, že se všestranně a osobnostně rozvíjejí, duchovně rostou, předávají zkušenosti druhým, dobrovolnictví je baví. Do jejich motivací také patří, když dostávají zpětné reakce, dětská radost, využívání jejich kreativity, intenzivní zážitky, společenství, jež vytvářejí, propojení činností a zkušeností s jejich osobním životem a naděje, že dílo bude pokračovat.</p>

<p><i>Takže mně to dává smysl v tomhle smyslu. A většinou tu jsou lidi s podobným nastavením. Takže i to je fajn. I to může být motivace“.</i></p>		
<p><i>„Když slyším ty ohlasy, že si to někdo užil. Nebo že se na něco těší. Že v tom je rád. To je na tom to asi to nejlepší... Asi bych se cítil blbě, kdybych neměl plný víkendy něčím. Což teď mám docela dost a myslím si, že mně to dost vyhovuje, že prostě můžu dělat něco smysluplného, pro mě. Protože mě to naplňuje. A baví mě to... Tak, rozhodně parta, co tady je. Myslím si, že kdybych nedělal animátora, tak nemám tak silné vztahy tady v SKM, co mám teď. S těma vedoucíma hlavně, ale i s těma účastníkama. Nejsi nějaký starší kluk, co bydlí ve stejný vesnici, ale jsi vedoucí nebo někdo byl zase tvůj vedoucí, tak se s ním rád potkáš, zavzpomínáš, co jste dělali za blbosti. A hlavně to propojuje ty generace si myslím... Velká motivace může být to, že chceš trávit smysluplně čas a věnovat ho ostatním. To je asi to hlavní. Chceš, aby tvůj čas, co tráviš, tak aby měl nějaký smysl tím, že dáváš svůj čas někomu jinému. A zároveň se u toho dobře bavíš. Je to pro tebe zábavný, jsi v týmu s lidma, co máš rád. Jsou to tvý kámoši, nebo si je tam uděláš. Děláš něco dobrého. Můžeš předat svoje zkušenosti“.</i></p>		
<p><i>„Je to něco, co mě prostě naplňuje a cejtím se v tom nějak jako dobře. Dělám něco smysluplnýho, dává mně to nějakou užitečnost, můžeme takhle něco předávat... Člověk se dostane ke spoustě věcí, ke kterým by se nedostal. Můžu se po nějaký stránce rozvíjet. Určitě mě to jako obohacuje, asi i duchovně, a i co se týče jako přátel. Pomohlo mi to víc se dostat z nějaký jako introvertnosti, že si člověk fakt jako nazkouší spoustu situací, a je prostě hozený do situací, kdy musí mluvit, musí ty věci zařídít. Když to člověk zvládne, tak je to skvělý. Takže mě to posunulo... Když vidíš tu dětskou radost... Seš tam nejen pro ty děti, ale vlastně tam jsem i sama pro sebe, protože jako nějakým způsobem sama sebe jako poznávám, a i mě to prostě jako baví... No jako obrovská nějaká</i></p>	<p>Animátory motivuje v oblasti dobrovolnictví smysluplné a užitečné trávení volného času, pocity naplnění z konání dobra, všestranný a osobnostní rozvoj, duchovní růst, budování vztahů, dětská radost a intenzivní zážitky. Motivuje je, že předávají zkušenosti druhým, využívají svoji kreativitu, propojují činnosti a zkušenosti animátora s osobním životem a dobrovolnická činnost je baví.</p>	

<p><i>touha po realizaci se, jsem takovej jako snílek, mně se líbí ty věci vymyšlet a tak“.</i></p>		
<p><i>„Ta kreativita, že tam můžu uplatnit to, co mě baví, a že můžu vymyslet něco, co ty děcka bude bavit ... Jsou to silný momenty, který formují určitě i mě. Když člověk vnímá, že má v něčem smysl, tak jako nabývá ta moje lidská hodnota. Že si můžu říct, vykonala jsem nějaký dobro. Že se cítím pak nějak líp... Přináší mi to spoustu vztahů. Člověk potká lidi, se kterými by se jako běžně nesetkal, otevře to úplně nové možnosti... Posouvám se v té víře, když vidím tu dětskou, úplně čistou krásnou víru, tak vlastně je to pro mě takovou velkou inspirací... Že se krásně dá propojit to, co mě baví a to, co chci žít... to, co je pro mě hodnotný. Člověk může dělat akce, na nich prožívá něco duchovního a zároveň to je to, co mě baví, tak to je pro mě největší motivací. Zároveň propojuji to, co mě baví, to, co je moje si myslím jako poslání, to, co chci celý život dělat, jako tu práci s dětmi... Pořád mě to naplňuje. Je to dobrovolnictví, což vnímám jako dobrou věc, je to dobro, který člověk může vykonat“.</i></p>		
<p><i>„Motivaci mám, protože ty lidi jsou kolem mě, a zároveň se v tom jako cítím dobře. To, že mně to přineslo spoustu kamarádů, který fungují hrozně dobře. Ty zážitky jsou natolik silný, že to jako nevyprchá... Pro mě je to něco, čím fakt žiju. Je to pro mě smysl života. Baví mě to, má to smysl a dělám to ráda. Mě motivuje to, že já vím, že ta práce s těma lidma, kterou taďy ve farnosti udělám, tak že mě nějakým způsobem rozvine a zároveň je to něco, čím já můžu rozvinout i ty ostatní... Vidíš v tom výsledky. To je pro mě hodně motivační to, že když uspořádáš nějakou akci, tak ta akce má dozvuk a má dozvuk i po x letech“.</i></p>	<p>V oblasti dobrovolnictví animátory motivují zdravé a pevné vztahy, přátelské společenství, všestranný a osobnostní rozvoj jak pro animátory, tak pro druhé a zpětné reakce a úspěchy. Dále je motivuje dětská radost, duchovní růst, dobrý pocit ze smysluplného prožívání volného času, předávání zkušeností, vidina toho, že dílo bude pokračovat a to, že v dobrovolné činnosti nacházejí smysl, baví je to.</p>	
<p><i>„Jak se z těch jako dětí stávají ty dospělí lidi, který prostě už jsou schopný organizovat nějaký akce. Takže prostě nějaký ten posun... Ta radost, když vidím ty malý holčičky na té chaloupce, jak prostě jsou šťastný a nechce se jim domů. Že prostě ta naše práce měla</i></p>		

smysl... Když vidím nějaký úspěchy, když se nám něco podaří, když prostě vidím ty lidi, jakou jim to dělá radost a když prostě dostáváme ty odezvy, jako že se posouváme, že se zlepšujeme... Mám na to prostě čas, energii a zápal. Přijdu si tam platná... Mě to baví a dává mi to smysl. Dává mi to naději v to, že ty animátoři budou pokračovat a třeba jednou budou i moje děti chodit na nějaký salesiánský animátory... Pocit z dobře odvedené práce. Že ten čas, kterež jsem investovala do těch dětí nebo do jakýchkoli aktivit, který organizuju, že to prostě nebyl žádné ztracené čas, ale že jako posouvá to mě i ty ostatní... Mě to dělá lepším člověkem, že nějak nejsem pořád na stejném místě, že se prostě jako posouvám, ať už třeba jako v mezilidských vztazích nebo i třeba prostě jako nějak v komunikaci nebo v nějakých organizačních schopnostech anebo klidně v emoční inteligenci nebo prostě v komunikaci obecně, ve vztahu k Bohu, ke společenství... Když vidím ty ostatní, jak jsou pro to zapálený, tak to motivuje i mě a určitě i ta radost těch dětí, anebo nějaký třeba poznámky nebo nějakou kritiku, jako že mě i posouvají dál i to mě motivuje k tomu, abych se pak nějak jako chtěla toho zúčastnit a udělat to jinak, zlepšit to, zlepšit ten výkon“.

„Já to beru jako životní cestu. Ta vnitřní motivace v mém věku je opravdu se podílet na tom salesiánském světě. Takže je to asi i touha, aby to tady neskončilo. Ale hlavně já jsem díky dětství a díky salesiánům jsem pocítil jakoby krásu dětství, a prostě z toho čerpám do teď, a to chci předat dál... Vztahy, že se mně svěřují s velmi osobními věcmi, který by ani rodičům ani kamarádům prostě neřekli... Mentální mladost, že se učím přemýšlet, jak ti mladí přemýšlí a učím se přemýšlet, jestli s tím souhlasím, jestli moje názory nejsou zkosnatělé. Jestli nejsou už zaprděný, prostě zacyklený v nějakých stereotypech, který prostě tahle doba občas nás tak jako zacykluje. Protože ti mladí se často dívají revolucionářsky na ty

věci... že tam jdu za téma dětma, je tam duchovní rozvoj... A stále mě to baví, právě proto, že je to v tom salesiánském duchu“.		
--	--	--

Zdroj: vlastní šetření

Respondenti ve výše uvedené tabulce odhalují jejich motivace, díky nimž jsou salesiánskými animátory. Především to jsou **pevné vztahy, uvědomění, že tráví volný čas smysluplně a pocity naplnění a užitečnosti z konání dobra pro druhé. Dále je motivuje, že se všestranně a osobnostně rozvíjejí, duchovně rostou, předávají zkušenosti druhým, dobrovolnictví je baví. Do jejich motivací také patří, když dostávají zpětné reakce, dětská radost, využívání jejich kreativity, intenzivní zážitky, společenství, jež vytvářejí, propojení činností a zkušeností s jejich osobním životem a naděje, že dílo bude pokračovat.**

Z výsledků se dozvídáme, že motivace animátorů není pouze jedna, naopak respondenti rozkrývají různorodé a pestré motivace, díky nimž jsou dobrovolníky v salesiánském prostředí. Nejvíce se týkají mezilidských vztahů, které si v salesiánském prostředí tvoří a také prohlubují. Velmi motivační je pro respondenty pocit naplnění z konání dobra, dále uvědomění, že v dobrovolné činnosti nachází smysl a můžou zde díky bohatým zkušenostem a zážitkům rozvíjet svoje osobnosti po všech stránkách. Přispívají tak i k rozvoji druhých.

Kategorie č. 2: Demotivace animátorů k dobrovolnictví

- a. Priority a povinnosti
- b. Přehlčení
- c. Neshody v mezilidských vztazích
- d. Nedostatečná zpětná vazba
- e. Nekonstruktivní kritika
- f. Nedostatečná podpora od salesiánů
- g. Očekávání

Tabulka 2 Kategorie č. 2: Demotivace animátorů k dobrovolnictví

Otázka v rozhovoru č. 20: Mohl bys uvést, co konkrétně snižuje tvoji motivaci k dobrovolnictví?		
Otevřené kódování	Axiální kódování	Selektivní kódování
„To vím asi úplně jasně, jakože nekonstruktivní kritika, jakože když prostě mně dá někdo bídu a já vím,	Animátorům motivaci snižuje nekonstruktivní kritika a názory, neocení jejich snahy dělat něco	Demotivace animátorů k dobrovolnictví jsou nevděk od druhých, špatné vztahy a problémy

<p><i>že s tím už nemám absolutní šanci nic udělat a ještě, že třeba to, co jsem udělala, tak z mého pohledu nebylo tak prostě špatný, a že třeba jsem jakoby udělala víc dobřejších věcí, než špatnejších, ale mluví se třeba jenom o těch špatnejších... Když je nějaká akce a mám jí třeba na starosti a jsem do toho zapálená, ale vidím, že ty ostatní to tak nemaj, a nejsou tam třeba prostě na sto procent přítomný, no prostě nedoceníš tu moji snahu... Časovej faktor, že nechci bejt každěj víkend na nějakěj akci, a ráda bych nějakěj víkend byla i doma, že prostě jsem ukrojila kus toho dobrovolničení proto, abych radši byla s rodinou... Moje lenost může bejt určitě taky překážka v tom, někdy něco udělat pro druhý... Když mám spousta věcí ve škole nebo tak. Když ten seznam věcí, co mám udělat je dlouhej, to mě asi trochu ukrájuje tu motivaci, ty povinnosti další“.</i></p>	<p>pro druhé, nedostatečná zpětná reakce, rozplánování času a energie a jejich rozdělení mezi dobrovolnictví, povinnosti a další priority. Dále je to rozdílná úroveň osobního nasazení dalších animátorů do dobrovolnictví a věk, ve kterém se už očekává předávání akcí mladším.</p>	<p>v týmu, rozdělení času a energie mezi dobrovolnictví a další priority, nedostatečné nasazení od ostatních animátorů pro dobrovolnictví, nedostatečné zpětné reakce na jejich snahu dělat něco pro druhé, nedostatečný zájem od salesiánů, nekonstruktivní názory, dojíždění a věk, který je spojen s tím, že akce předají mladším.</p>
<p><i>„Já tím žiju natolik, že do toho dám sto procent. Zatímco mám pocit, že lidi kolem mě do toho dávají šedesát až osmdesát, je to pro mě trochu demotivující... Také nespolečenské lidi. Mně ubližuje to, když ve mě někdo nevěří a nepodpoří mě v tom nápadu, když nikdo tu moji práci nevidí a neocení. Nebo dlouhodobá reakce, která není pozitivní. Anebo když se cítím, že jsem na něco sama... Upřímně v poslední době mi hodně přijde překážka můj věk. A to, že mám pocit, že se očekává, že už jsem stará na to, abych to dělala... Jedna z překážek pro to dělat animátora je i to, že jsem si zvykla být nejvyšší v týmu a myslím si, že je těžký se někam vrátit a vědět, že to slovo nebudu mít jako hlavní... Pak jsou to asi vyložené věci, který mi někdo řekl, který můžou snižovat moji motivaci... Já ztrácím motivaci ve chvíli, kdy mám pocit, že nejsem nijak jako potřebná. Moje motivace teďka trošku zápasí s tím, že tady pro mě není jako přesnej úkol, o kterým bych věděla... A další věc je, že já do těch věcí jdu fakt jako na sto procent. A já si nejsem jistá, jestli já těch sto procent teďka mám. I v tom směru, že už nebydlím</i></p>		

<p>v Sebranicích a nejezdím sem tak často, já vím, že tady nemůžu každých čtrnáct dní být“.</p>		
<p>„Útlumem je spíše vzdálenost toho, že už nejsem tak blízko. A věk, člověk má pocit, že musí dát prostor těm mladším, že vlastně už jsou tady lidi s tou větší motivací, který tady udělají ty nejlepší akce. A proto jakoby je to trochu takovej útlum, i jako z rozumu. Že prostě ne za každou cenu. Je potřeba si to přiznat, utlumit se a začít se projevovat zase jinde. Určitě se to nemá utlumit úplně... Když cílová skupina těch dětí není ve věku, který mě baví, tak to dokáže snížit moji motivaci... Nebo když třeba se těším na to, že tam budu s nějakým dalším animátorem a zjistím, že ta jeho motivace se přesunula jinam, a nemá o to zájem. Tak pak automaticky se i ta moje motivace se sníží... I třeba názory druhých lidí mně dokážou snížit motivaci, ač jeden člověk mě na akci namotivoval, tak když pak od dalších dvou nebo třech slyším, že tam nepojedou, protože tohle a tohle, tak si říkám, no tak se mi asi taky nechce“.</p>		
<p>„Cestování, množství aktivit kolem, že ještě mám k tomu milion dalších věcí, které musím držet v hlavě, a já pak na to prostě nemám energii, a pak asi nějaký nevděk... Někdy jsem to i vědomě stopnul nějaké aktivity. Že to nebylo omezení vnější, ale sám jsem si řekl, hele dobrý, potřebuješ i něco jiného dělat. Že už jsem pomáhal dost. Že už taky potřebuju dělat si na svém. Možná přemíra pomáhání... Třeba zamčený salesiánský klub... Někaké špatné vztahy, nebo co si myslím, že by taky mohlo být, že když si najdu partnerku v tom salesiánském prostředí, v SKM a pak se rozejdeme, tak to tam ty vztahy prostě pošramotí... Moje motivace klesá taky, když jsem hladový“.</p>	<p>Animátorům motivaci snižuje dojždění, jelikož se už nevyskytují přímo v Sebranicích, věk, který je spojen s tím, že předají akce mladším a sami svoji aktivitu utlumí nebo se začnou projevovat jinde. Potom nedostatečná motivace a zájem dalších animátorů pro dobrovolnictví, názory druhých lidí, uchování si energie pro další aktivity, nevděk a špatné vztahy.</p>	
<p>„Řekl bych, že po hodně akcích mám pocit, že jsem tomu mohl dát víc. A tyhle myšlenky mě pak hodně trápí, jestli nemám přidat, jestli by to nebylo lepší, kdyby tam byl někdo jiný už. Takže nějaká osobní reflexe... Strach, že na to nejsem vhodný povahově, jako introvert.“</p>		

<p><i>Spíše jsem na okraji. Je mně tam komfortnější“.</i></p>		
<p><i>„Nevděčnost. Určitě to jsou jako lidi, který maj pocit, že do toho jako můžou mluvit a kecat, hlavně je to teda asi z řady rodičů, a fakt si jako dokážou hrozně moc vymejšlet a nebejt vděčný. A to člověka hrozně jako schodí, ušlape to tu jeho motivaci... Špatná domluva s lidma... Když si nesedne tým nebo se řešej nějaký jako nepřijemný věci v týmu, tak to je taky ubíjející. Že prostě se jako pohádáš s někým, s kým tu věc tvoříš třeba. Nebo když někdo v týmu nechápe, že třeba úplně tam jako nepomáhá, když vidím, že jako ten člověk do toho moc nedává, tak je to pro mě jako ubíjející... Čas. Nedostatek času je překážka v tom, abych dělala těch věcí v rámci dobrovolnictví třeba víc... Někaký pravidla kněžích, který absolutně nedávaj smysl, zbytečně něco stěžují... Věci jako papírování, peníze a uhánět někoho z kněží, aby prostě zařídil tohleto, nebo abychom si dali schůzku nebo telefonáty s rodičema, to jsou takový ty věci, který ale musíš udělat, abys jako třeba na tý akci mohla bejt a je toho hodně a je to náročný a to si vždycky člověk říká, že by s tím nejradši jako seknul“.</i></p>	<p>Animátorům motivaci snižuje nevděk, absence zpětné vazby na jejich práci s druhými, problémy v týmu animátorů, špatné vztahy, nedostatečné nasazení ostatních animátorů, nedostatek času a jeho rozplánování, nedostatečná podpora a zájem od salesiánů.</p>	
<p><i>„Když někteří salesiáni, kteří tady jsou, tak oni nehledají tu svoji vnitřní motivaci a v podstatě rezignovali a v podstatě je mladý buďto nezajímají nebo je nechtěj je zajímat nebo nehledají cestu, jak probudit ten zájem o ty děti. To je velká demotivace... Že mladí si zvykli, že nepotřebují to vedení. Že všechno znají a všechno vědí, a nekecejte nám do toho. To je velmi demotivující, a když mladí sami nehledají svoje průvodce – ať ve víře, ať v rozvoji, že nechcou růst a že se zacyklej – to je něco, co mě rozčiluje, a nechápu to... To, že v Sebranicích není moje generace, která by to měla podobně, kdybychom zažívali podobný věci, tak bych mohl třeba mít tu zpětnou vazbu, jestli netlačím moc na pilu. Nemám ty spoluhráče. A tu zpětnou vazbu mně nedávají bohužel ani salesiáni tady. Vnitřní stres, nějaké problémy doma. A asi nepochopení</i></p>		

od druhých. Že si nenasloucháme, takže to mě taky snižuje tu motivaci“.		
---	--	--

Zdroj: vlastní šetření

V kategorii s názvem Demotivace animátorů k dobrovolnictví se dozvídáme, že animátorům snižuje motivaci **nevděk od druhých, špatné vztahy a problémy v týmu, rozdělení času a energie mezi dobrovolnictví a další priority, nedostatečné nasazení od ostatních animátorů pro dobrovolnictví, nedostatečné zpětné reakce na jejich snahu dělat něco pro druhé, nedostatečný zájem od salesiánů, nekonstruktivní názory, dojíždění a věk, který je spojen s tím, že akce předají mladším.**

Z výsledků vyplývá, že respondenti vědí, co jejich motivaci snižuje. Demotivace u animátorů vzniká především ze strany druhých, tedy z mezilidských interakcí, z nějakých neshod v tom, co by respondenti potřebovali a chtěli jinak. Nicméně najdou se také individuální faktory demotivace vycházející z jedince samotného.

Kategorie č. 3: Význam salesiánského prostředí pro animátory

- a. Učení Dona Boska
- b. Otevřené a přijímající prostředí
- c. Živá víra
- d. Přátelské živé společenství
- e. Zájem o druhé
- f. Animátor je vzorem
- g. Osobnostní rozvoj
- h. Bezpečné prostředí

Tabulka 3 Kategorie č. 3: Význam salesiánského prostředí pro animátory

Otázka v rozhovoru č. 15: Co pro tebe znamená patřit do salesiánského prostředí?		
Otevřené kódování	Axiální kódování	Selektivní kódování
„Znamená to pro mě přijetí, velký. A je to jeden z mála způsobů, jak já žiju živou víru, si myslím. Tím, že se tam cítím přijímaná, cítím se tam dobře, bezpečně, tak vlastně můžu i žít svoji víru... Salesiánům jde o to duchovno a o ty děti, o rozvíjení osobností. Nejdou po povrchu toho života. Nejde jim o ty peníze, ale jde jim o to, aby se člověk zamýšlel nad tím, proč tady	Salesiánské prostředí pro animátory znamená přijetí, bezpečí, důvěra, následování Dona Boska, prožívání živé víry a také její předávání formou her a osobního příkladu. Je to pro ně přátelské a radostné místo, kde dětem vytváří podmínky pro osobnostní rozvoj, předávají jim hodnoty, vzorce prospěšného chování a zkušenosti – a to vše	Význam salesiánského prostředí pro animátory je přijetí, bezpečí, prožívání živé víry, následování Dona Boska a předávání salesiánských hodnot dětem přirozenou formou a osobním příkladem. Organizují akce, kde děti aktivizují, plně se o ně zajímají a vytvářejí tak podmínky pro jejich všestranný a osobnostní rozvoj. Salesiánské prostředí pro

<p><i>jsme, proč se dějí nějaký věci, jestli jsou důležitý vztahy, jestli tady je nad námi někdo. Úplně nenásilně ty děti můžeme jako přivádět k Bohu, ale nikdo jim to jako nenutí. Je to vlastně fakt jenom formou hry. Nebo stačí mluvit o tom, že je dobrý být na druhýho hodnej. Nebo že prostě ne vždycky mu musíme vrátit ránu, kterou dostaneme. Nějaká taková hloubka toho, být lepším člověkem. Tím, že se jenom člověk zmíní nebo i třeba svým příkladem... člověk chce aktivně něco dělat pro děti, nějak je zapojovat. Znat salesiány, kněze“.</i></p>	<p>převážně jejich příkladem, jejich chováním a snahou být dobrým člověkem. Aktivně organizují akce a programy, ve kterých projevují o druhé zájem a aktivizují je k činnosti. Znamená to pro ně znát se se salesiány, mít v tom prostředí vztahy a získávat zde zkušenosti, díky nimž poznávají sami sebe a rozvíjejí se. Nejde jim o finanční odměnu, ale o to, aby rozvíjeli osobnost každého jedince, ukazovali možný životní směr a sami tak smysluplně trávili volný čas.</p>	<p>respondenty znamená přátelské a radostné společenství, sociální interakce a vztahy se salesiány. Animátoři v salesiánském prostředí poznávají sami sebe, rozvíjejí se a smysluplně tráví svůj volný čas. Jsou pro děti vzorem – člověkem, který se snaží být dobrý.</p>
<p><i>„Salesiánské prostředí pro mě znamená místo, kde se jako můžeš svěřit a řešit i nějaký jako hlubší otázky. Nesnažíme se jenom vyplnit čas, ale i něco těm dětem předat i jako duchovního, nějaký hodnoty, víru v Boha. Animátor by měl být vzor. Že by to neměl být jenom jako učitel, kterej předá informace, nebo člověk kterej to dítě zabaví, ale člověk, kterej se snaží být jako dobrým člověkem a je nějakým vzorem pro ty děti... Asi tím, jak jsem jako introvert, tak si myslím, že asi fakt jako sedím doma, kdyby mě tohle jako nenadchlo, nezaujalo, neměla jsem tady lidi, se kterýma se ráda setkávám. Takže jako pro mě je to jako obrovský požehnání někam takhle patřit. Že to je vlastně hrozně jako velká výhoda do budoucna, do života mám pocit... Mám mezi těma lidma nějaký známý nebo prostě, že přijede nějaký salesián a já se s ním znám... Je tady pořád živo, pořád se taj něco jako děje“.</i></p>		
<p><i>„Znamená to pro mě hrozně moc. Myslím, že to pro mě znamená rodinu, nějaký společenství v církvi, v radosti, v lásce... Je to nějaký místo, kde se cítím bezpečně. Je to místo, kde vím, že jsou lidi, kterým můžu důvěřovat, který mi budou naslouchat. Je to místo plný aktivních lidí, který rádi dělají něco pro druhý a slyším tam dětský smích... Mně přijde fakt hrozně důležitý to, že to děláme jako dobrovolně, že za to nemáme žádný peníze, že prostě tomu člověk dává úplně něco jinýho, než kdyby za to ty peníze prostě dostával... zároveň za to dostane hrozně moc,</i></p>		

<p><i>jakože prostě ta energie, která s tím přijde a ty různý podněty a poznání skvělejších lidí... Snažíme se hlavně svým chováním jít dobrým příkladem děckám. Nejsme ti animátoři, kteří prostě když nemaj program, tak si jdou zakouřit před nějakou základnu táborovou a křičej tam na sebe sprostě... i mimo tu, dejme tomu scénu, jsme prostě stejný a snažíme se bejt stejně dobrý... Jsme lidi, který maj zápal pro tu práci s mládeží, s dětma a chtěj, aby ten jejich život se nějak vyvíjel. Naším cílem je dávat tomu víc, dávat tomu tu přidanou hodnotu, tu víru, nějakou ten životní smysl. Následovat toho Dona Boska a nebýt na to nikdy sám, a když nevíš, tak říct třeba i tomu Pánu. Bez tej víry by ty salesiáni nemohli fungovat“.</i></p>		
<p><i>„Že když někam přijdu, ať je to salesiánské středisko, klub, že začne hned interakce jakoby já s někým nebo jakoby on se mnou. Je to vzájemná interakce dětí a mě... Asi ten salesiánský duch, že ty mladý bereme jako partáky, a že chceme, aby oni projevovali svoje názory, svoji kreativitu, dítě je osobnost a má svoje potřeby, nějak vidí svět, něco hledá. ...Potom je to vztah s Bohem. Není to o tom, že je evangelizujeme v Ježíše Krista, ale že vnímáme ty děcka skrze křesťanskou hodnotu, která není jakoby, že musej, ale že se jim spíše ukazuje, o čem to křesťanství je. A to je důstojnost člověka, zájem o toho druhýho, schopnost poradit, vést, v podstatě proto se animátoři a salesiáni mohou pohybovat i v nevěřícím prostředí... Salesiáni dbají i na tu formaci animátorů, což je připravenost, osobní vyzrállost toho animátora, vzdělanost, duchovní rozměr... Sranda, bezpečí, hluk, přijetí, možnost se vyjádřit“.</i></p>	<p>Salesiánské prostředí pro animátory znamená přijetí, bezpečí, znát salesiány, přátelské a radostné společenství, sociální interakce. Dále následování Dona Boska, prožívání živé víry a předávání křesťanských hodnot dětem nenucenou přirozenou cestou. Animátoři mají zájem o děti, aktivizují je, dávají jim prostor pro všestranný a osobnostní růst a jsou pro ně dosažitelným vzorem. Salesiánské prostředí nabízí i animátorům prostor pro jejich růst, pro sebevzdělávání.</p>	
<p><i>„Pro mě patřit do salesiánského prostředí znamená, znát se se salesiány, mít s nimi navázané vztahy a být tam s nimi rád. Mám tady kamarády... Přijímající a neodsuzující prostředí. Přátelské a radostné. Je tam Bůh. To prostředí má zájem o lidi a jde za tím člověkem. Není neosobní. A můžeme přinášet to, co Don</i></p>		

<p><i>Bosko vytvářel nebo tu jeho mentalitu, tak můžeme přinášet do těch našich činností. Zároveň si myslím, že animátor by měl být pro ty mladý děcka vzorem. Ale ne jako tím nedosažitelným vzorem, ale takovým tím přirozeným. Že se mi dějí špatný věci, že umí nadávat, ale že to všechno bere sportovně. Je tam i důležitý prvek víry, že toho animátora ta víra povznáší a dává mu něco víc. Možná mu dává tu motivaci trochu. Protože on nemusí o té víře mluvit, ale je to takové koření, který ty děti poznají“.</i></p>		
<p><i>„Pro mě to znamená hrozně moc. Je to věc, která je pro mě neskutečně důležitá, protože v tom je nějaký přijetí a společenství. A pro mě je to něco, v čem já bych chtěla zůstat celý život a ve chvíli, kdy bych měla děti, tak vím, že bych je chtěla mít v salesiánském prostředí. Chtěla bych pro ně to přijetí, to nadšení, který tady kolem je, že tam někoho zajímáš, že se tam můžeš s někým bavit, že se o tebe vždycky postarají... Je nás tady opravdu hodně mladých lidí, co něco děláme a děláme to pro ostatní. Podle mě se hodně snažíme o to, tam s těma dětma bejt naplno. O to, aby se tam všichni cítili dobře... Je to místo, kde můžu být vlastně sama sebou, kde se cítím bezpečně. Je to něco, kde se potkávají moje zájmy, rozvíjí mě to. Další rozměr je rozhodně víra. A to, že to salesiánský prostředí mě přibližuje k té víře. A toho, že tam vždycky jako cítíš Boží přítomnost“.</i></p>	<p>Salesiánské prostředí pro animátory znamená přijetí, bezpečí, přátelské společenství, sociální interakce, zájem o druhé. Animátoři vytváří akce, při kterých se plně zajímají o děti, soustředí se na to, aby si odnesly zkušenosti do života, duchovně rostly. Dále je to prožívání živé víry, následování Dona Boska, zájem salesiánů o druhé, rozvoj animátorů a smysluplné využívání volného času.</p>	
<p><i>„Znamená to podílet se na díle, co tady vytváříme v SKM. Znamená to, dělat akce pro ostatní, protože z toho máš dobřej pocit, že pro někoho něco děláš. Že třeba se můžeme v něčem posunout, může i on nějak smysluplně vyplnit svůj čas nebo si uleví od starostí všedního života, ten vedoucí i ten účastník... Rodinná a přátelská atmosféra hlavně. Kdy ty animátoři to dělají kvůli dětem. Kvůli ničemu jinému. Narážel jsem i na to, že to není placený. Zároveň, že to mají zadarmo, tak možná to dělaj kvůli sobě, že od toho nic neočekávají, že to dělají pro nějaké potěšení. Ty akce se jedou naplno. Programem</i></p>		

<p><i>se snažíme o ten duchovní růst. Myslím si, že dobrá akce jsou zkušenosti do života... Když salesiánský animátor nebo salesián nám věnoval čas, tak to vytváří salesiánské prostředí. Salesiánský animátor je podle mě mladý, kterej vlastně navazuje na dílo Dona Boska, na dílo salesiánů“.</i></p>		
--	--	--

Zdroj: vlastní šetření

Z výše uvedené tabulky se dozvídáme o kategorii zaměřující se na význam salesiánského prostředí pro animátory, že pro respondenty salesiánské prostředí znamená **přijetí, bezpečí, prožívání živé víry, následování Dona Boska a předávání salesiánských hodnot dětem přirozenou formou a osobním příkladem. Organizují akce, kde děti aktivizují, plně se o ně zajímají a vytvářejí tak podmínky pro jejich všestranný a osobnostní rozvoj. Salesiánské prostředí pro respondenty znamená přátelské a radostné společenství, sociální interakce a vztahy se salesiány. Animátoři v salesiánském prostředí poznávají sami sebe, rozvíjejí se a smysluplně tráví svůj volný čas. Jsou pro děti vzorem – člověkem, který se snaží být dobrý.**

Dle rozsáhlých a bohatých výsledků je patrné, že respondenti si jsou vědomi toho, co pro ně znamená patřit do salesiánského prostředí. Neuvádějí pouze jeden význam, ale naopak všichni respondenti zmiňují více než sedm jejich významů, které se týkají odlišných témat.

Kategorie č. 4: Potřeby animátorů, aby byli dobrovolníky

- a. Otevřené prostředí – možnost změn
- b. Snaha o dobré vztahy
- c. Aktivní přátelské společenství
- d. Aktivní podpora salesiánů
- e. Osobní motivace
- f. Funkční tým
- g. Zpětná vazba
- h. Děti

Tabulka 4 Kategorie č. 4: Potřeby animátorů, aby byli dobrovolníky

<p>Otázka v rozhovoru č. 16: Co by podle tebe salesiánské prostředí určitě mělo mít, abys zde byl spokojeným a aktivním salesiánským animátorem?</p>		
<p>Otevřené kódování</p>	<p>Axiální kódování</p>	<p>Selektivní kódování</p>

<p>„Rozhodně dobrou atmosféru, přátelskou atmosféru, kde jsou všichni vítáni. Kde se všechny názory vyslechnou a zamyslí se nad nimi. Kde je ta motivace to dělat... Mělo by to být otevřený pro všechny, kdo chce přijít... Já myslím, že by tady neměly být nějaký veliký konflikty. Člověk by se měl snažit s každým vyjít, vstříc mu. Že by se tady neměly řešit nějaký osobní zášťe a takové věci. Myslím si, že sem nepatří nepřátelství vůči ostatním nebo nějaká rivalita, která by narušila tu akci... Měli bychom jít za společným cílem, udělat to společně co nejlepší... Akce. Bez akcí by to dílo už nebylo to, co salesiáni mají za cíl. Být tady pro mladý. Hlavně pro mladý. Bez akcí si to nedokážu představit, protože by to bylo mrtvý všechno“.</p>		
<p>„Když mi něco v tom prostředí chybí, tak já si to tam přinesu. A je jedno jestli to je fyzická věc nebo nějaký nastavení psychický nebo mentalita. Tím, že jsem salesiánský animátor, tak už to prostředí nějak tvořím, a když se mně tam něco nelíbí nebo tam není to, co bych tam potřeboval, tak si to tam přinesu nebo udělám... Aby tady nebyla nadřazenost, že je někdo něco víc, než ten druhý. Ze strany vedoucích k dětem nebo salesiánů. No, a nejen jako vedoucích k dětem, ale i vedoucích k vedoucím... Osobní motivaci. Nemusím pak třeba rychle vyhořet“.</p>	<p>Potřeby animátorů jsou otevřené prostředí pro všechny, ve kterém jsou jakékoli názory vyslechnuty a je zde možnost navrhnout změnu. Mezi další potřeby patří osobní motivace pro dobrovolnictví, snaha řešit problémy, vyvarovat se konfliktům, různým projevům nepřátelství a nadřazenosti, dále týmová spolupráce a aktivní společenství, které pořádá akce.</p>	<p>Potřeby animátorů, aby byli dobrovolníky, jsou aktivní a otevřené prostředí, které přijímá všechny jedince a jejich názory a návrhy. V dobrovolnictví by se nemělo vyskytovat negativní chování, nebezpečné vlivy, ale naopak by zde měla být snaha o kvalitní vztahy a řešení problémů. Dále potřebují podporu a zájem od salesiánů, aktivní nadšené animátory, děti a zpětné reakce, stejně tak osobní motivaci a předávání víry.</p>
<p>„Potřebuju podporu a potřebuju se o někoho moct opřít... Potřebuju nějakou zpětnou reakci... Komunitu, zapojení lidí. Pro mě je důležitý to, že tady může být zapojený kdokoliv. Všichni se cítí nějakým způsobem přijati. Já potřebuju kolem sebe ty lidi, který chtěj, aby se tady něco dělo. Potřebuju abychom do toho byli nadšení, abychom měli tu živost... Hodnoty, jo, že nedělala bych to ve chvíli, kdybych viděla, že se nějakým způsobem vzdalujeme křesťanským hodnotám... Neměla by se zde objevovat</p>	<p>Potřeby animátorů jsou podpora a zpětná reakce. Dále aktivní, živé a přijímající společenství, ve kterém se nevyskytuje šikana nebo nebezpečné vlivy. Mezi další potřeby patří prostředí, které je otevřené návrhům, a kde se nachází cílová skupina, děti.</p>	

<p>šikana a nějaký věci jako výsměch anebo zesměšňování... To prostředí by nikdy nemělo nechat prostor pro zesměšňování nebo znehodnocování víry“.</p>		
<p>„Vůdce, který mě vede. S kterým se můžu poradit. Potom samozřejmě vybavení a možnost navrhnout vybavení, možnost navrhnout program. Potom by mělo mít supervizi. Dál se vzdělávat, rozvíjet se... Aby se tady nevyskytovali veškerý nebezpečný vlivy, jako je alkohol, drogy, násilí. Šikana do toho taky spadá. Všechno to, co by mohlo to bezpečný prostředí narušit... Děti“.</p>		
<p>„Osobní motivace je hrozně důležitá, v podstatě jako zásadní... Určitě by mělo mít podporu z vrchu, aby na tý práci nezáleželo jenom mně, ale když je to salesiánské prostředí, aby na tom záleželo těm salesiánům, kde zrovna člověk působí. Aby prostě o tom věděli, aby to podporovali, to si myslím, že by tam nikdy nemělo chybět. A pak by tam neměly chybět dobré vztahy nebo snaha o dobré vztahy. Nemůžou tam chybět děti, bez nich to nejde, a humor. Mělo by to mít určitě ducha Dona Boska, zachovat tu jeho ideologii, nějaký prvky, který jsou daný, že prostě se budou říkat slůvka a nebude to pohádka na večer, ale bude to to, co dělal Don Bosko“.</p>	<p>Potřeby animátorů jsou osobní motivace, podpora a zájem od salesiánů. Nemělo by zde být nějaké zlo, negativní chování, ale naopak snaha o kvalitní vztahy a řešení problémů. Mezi další potřeby lze zařadit živé a otevřené prostředí pro všechny, v němž se nacházejí děti a aktivní nadšení animátoři a ve kterém jsou přijímány názory. Dále předávání víry, následování Dona Boska a také zpětná reakce.</p>	
<p>„Určitě nějakou jako vstřícnost, mělo by to být prostě jako hrozně moc otevřený, jako fakt pro všechny... Vřelost a podanou ruku. Od kněží vidět nějakou jako vděčnost, a i jako vstřícnost a prostě tu podanou ruku... Nemělo by tady být nějaký jako pomlouvání, nějaký hašteření, domlouvání se za zády... Ta motivace je určitě potřeba, protože mám pocit, že se to jako hrozně rychle jako pozná, kdo má motivaci třeba jako na tu chaloupku jet, kvůli tomu, že má nějaký jako poslání. Anebo, jestli jede na tejden prostě někam jako s kámošema, jede si tam buď odpočnout od</p>		

<p><i>brigády, nebo prostě si to jako užít... Děti, lidi, co do toho půjdou se mnou“.</i></p>		
<p><i>„Mělo by mít nadšenýho kněze, kterej tomu prostě vždycky dá to něco navíc, kterej rád je s těma mladejma a chce jim naslouchat. Mělo by to mít mladou krev, nemělo by to být konzervativní, mělo by to přijímat názory všech. Mělo by mít otevřené dveře, protože to je hrozně důležitý, abychom přijímali všechny. Nemělo by mít nějaký škatulky. Neuzavírat se... To prostředí by mělo mít prostě tu radost z toho, co dělá, a k čemu slouží a mělo by předávat tu víru, evangelizovat, protože to je prostě základ... Neměla by tam být nenávist, nějaký ty ošklivý, zlý emoce. Mělo by se všechno řešit, a řešit to dřív, než z toho je obrovskej problém... Zapálenej člověk, co to bude dělat se mnou... zpětná reakce, že přijde někdo jinej, pochválí to, že to bylo hezký a řekne, že se hrozně těší až to bude příště... Motivaci potřebuješ ke všemu, aby ses hnul. Takže, jestli je osobní motivace animátora potřeba? Jo, rozhodně. Já si myslím, že nemotivovanej animátor je vyhořelej animátor“.</i></p>		

Zdroj: vlastní šetření

Respondenti potřebují k tomu, aby byli salesiánskými animátory **aktivní a otevřené prostředí, které přijímá všechny jedince a jejich názory a návrhy. V dobrovolnictví by se nemělo vyskytovat negativní chování, nebezpečné vlivy, ale naopak by zde měla být snaha o kvalitní vztahy a řešení problémů. Dále potřebují podporu a zájem od salesiánů, aktivní nadšené animátory, děti a zpětné reakce, stejně tak osobní motivaci a předávání víry.** Z výsledků se dozvídáme, že respondenti znají své potřeby, umějí je vyjádřit a tedy vědí, za jakých podmínek jsou ochotni vykonávat dobrovolnou činnost.

Kategorie č. 5: Přístupy a strategie animátorů k jejich motivaci

- a. Zajímat se o aktuální dění
- b. Zájem o účastníky
- c. Propojení animátorské činnosti s osobním životem
- d. Umět dělit čas mezi animátorskou činností a osobním životem.

- e. Hledání svých rolí, svých předností
- f. Hledání vnitřní motivace
- g. Zúčastnění se akcí – společné zážitky

Tabulka 5 Kategorie č. 5: Přístupy a strategie animátorů k jejich motivaci

Otázka v rozhovoru č. 21: Jaké typy na zlepšení své motivace bys doporučil např. ostatním animátorům?		
Otevřené kódování	Axiální kódování	Selektivní kódování
<p>„Starám se o to, abych byl vzdělanější a vzdělanější. Průvodce na cestě naslouchá těm mladým, učí se od nich. Zajímat se o ten svět těch děcek. Být tady a teď a v reálném světě. Vnímat ty problémy tohoto světa, snažit se poznávat, v čem ty děti tápou teďka. A vnímat to salesiánský snažení možná ve všem, co děláme. Uplatňovat to, co jsme se naučili u salesiánů i ve svém životě, že je ten člověk důležitý, že se potřebuje vyjádřit... Pěstovat mimo animátorskou činnost svůj osobní život, osobní a rodinné vztahy nebo vztahy s kamarády, svoje volnočasové aktivity. Snažit se dělat tu činnost dobře, být zapálený, ale nežít jenom tím“.</p> <p>„Ptát se těch lidí, co se třeba zúčastněj toho programu, jak to brali, jestli to pro ně bylo přínosný, získávat prostě zpětnou vazbu a nechat si poradit. Nebo fakt jako umět přijímat i tu chválu, protože občas mi přijde, že nám to dělá hroznej problém, ale že to hrozně chcem slyšet. A naučit se říct, jo díky, vím, že se to povedlo... Je hrozně důležitý koukat na tu cestu, mít radost už z toho procesu, né koukat na ten cíl. Takže mám radost z toho, když už se podaří třeba i nějaká domluva na nějakou akci, né prostě jenom ten závěrečnej cíl... Mně přijdou fakt super nějaký teambuildingy, někam vyrazit společně v tom nějakým týmu, nebo víc týmů pohromadě, něco zažít. Fakt to dá hrozně moc... Když víš, že toho máš hodně, tak se nebát nějakou akci nedělat, prostě říct ne. Protože díky tomu nějak načerpáš energii na příště, a budeš moct bejt ještě lepší. Nebát se prostě říkat nemůžu, nezvládám“.</p>	<p>Přístupy a strategie k motivaci jsou zajímat se o účastníky a o aktuální dění, být otevřený k okolí a ke všemu, co přichází. Nechat si poradit. Vyvážit čas věnovaný dobrovolnictví a osobnímu životu tak, abychom se rozvíjeli a nic nezanedbávali. Prožívat čas naplno, žít tady a teď. Uvědomit si, že to, co se naučíme při animátorské činnosti uplatníme ve svém osobním životě. Zažít akci a získat společné zážitky. Uvědomit si svoje role v týmu a jejich důležitost.</p>	<p>Přístupy a strategie animátorů k jejich motivaci jsou zajímat se o účastníky, být otevřený k okolí a ke všemu co přichází, nechat si poradit, rozplánovat si čas tak, abychom se starali o naši osobnost ve všech směrech, žít naplno tady a teď, zkušenosti z dobrovolnictví uplatňovat v osobním životě, prožívat sílu společných zážitků a salesiánské atmosféry na akci, hledat svoje přednosti a role animátora, ve kterých se cítíme dobře a najít si vnitřní motivaci k dobrovolnictví.</p>

<p>„Stačí relativně málo času, abys tomu věnoval na nějaký akci, a ty děti si můžou odnést zážitek na celý rok, nebo na celý život. Hlavní je to, aby si to ty děti užily, aby tam byly rády, aby se tam cítily dobře. A na tom se dá stavět tím, když jim chceš něco předat, když je chceš něco naučit... Uvědomil jsem si, že mám jinou roli v týmu. Nebo, že se cítím komfortněji v jiný roli týmu. A že ta je pro tu chaloupku taky důležitá“.</p>		
<p>„Ta motivace musí vycházet z toho člověka samotného, jako nebudou to prostě jako peníze, nebo nebude to vlastně podle mě nic jako zvenku. Musí to být něco, co vlastně ten člověk jako musí trochu cejtit, asi jako rozmyslet, co vlastně jako já v životě chci. Mně to třeba hraje do karet, protože chci nějakým způsobem se pohybovat mezi dětma i ve svý budoucí profesi, chci i jednou nějaký děti mít a tak. Takže vlastně je to něco, co mě fakt jako baví, naplňuje, je to ta moje motivace... Jestli tě jako nebaví vyloženě být jako s dětma, ale chceš být jako nějaký animátor nebo prostě v tomhle prostředí, tak ty můžeš na tu chaloupku jet vařit nebo můžeš prostě být technik nebo můžeš dělat prostě plakátky nebo dělat účetního“.</p>	<p>Přístupy a strategie k motivaci jsou hledat vnitřní motivaci, uvědomit si to, kde ve svém životě využijeme zkušenosti z dobrovolnictví. Zkoušet role, ve kterých se budeme cítit komfortně a budou nás bavit a tím si najít ty, ve kterých jsme dobří.</p>	
<p>„Stimulovat tu svoji motivaci tím, jaký já jsem, co mě baví, aby to opravdu vycházelo ze mě. Protože když to jde ze mě, tak pak to jde samo. Pak se člověk nemusí k ničemu nutit, a ta motivace tam je vnitřně, což je prostě potřeba. Je potřeba to rozdělit na tu vnější, jde tam kámoška, tak já jdu taky. Pokud já tam tu vnitřní motivaci nemám, tak to nebude tak dobrý, neodvedu tak dobrou práci. Ale pokud vnitřně já to budu cítit, že to jde ze mě, tak to půjde. Takže zaměřit se na sebe. Přemýšlet o tom tak, co já umím, v čem jsem dobřej a kde to v tom salesiánským prostředí můžu uplatnit“.</p>		
<p>„Když jsem s dětmi, tak jsem tam pro ně. Snažím se jim naslouchat, něco si s nimi zahrát. Být s nimi. Dávat jim kus své nějaké lásky. Když jsem v týmu, tak je to pro mě zábava v tom, že můžeme něco</p>	<p>Přístupy a strategie k motivaci jsou zajímat se o účastníky, věnovat se jim naplno tady a teď. Zúčastnit se akce a zažít její atmosféru, energii a motivaci ostatních animátorů.</p>	

<p><i>společně tvořit. Že si děláme srandu, a že za námi je potom něco hezkýho vytvořenýho. Pro mě to je hodně o té partě, takže fakt si zkusit něco zorganizovat. A získat ten pocit dobře vykonané aktivity, to je určitě motivující“.</i></p>	<p>Zorganizovat akci a získat společné zážitky. Nechat si poradit.</p>	
<p><i>„Mě motivuje být na akci a vidět to, že ty lidi se tam baví. Takže jestli má někdo problém s motivací něco dělat, tak bych mu doporučila, jít na akci a podívat se, jak to motivuje všechny ostatní... Když jsem málo motivovaná, tak potřebuju s někým mluvit. Vždycky, když mám nějaký nápad, tak potřebuju za někým přijít a přednýt mu ten svůj nápad, aby mi řekl, jestli mu připadá nosný, nebo ne“.</i></p>		

Zdroj: vlastní šetření

Aby si respondenti udrželi svoji motivaci dlouhodobě a měli možnost při jejím úpadku ji posílit nebo ji obnovit, využívají k motivaci být aktivním salesiánským animátorem tyto strategie a přístupy: **zajímat se o účastníky, být otevřený k okolí a ke všemu co přichází, nechat si poradit, rozplánovat si čas tak, abychom se starali o naši osobnost ve všech směrech, žít naplno tady a teď, zkušenosti z dobrovolnictví uplatňovat v osobním životě, prožívat sílu společných zážitků a salesiánské atmosféry na akci, hledat svoje přednosti a role animátora, ve kterých se cítíme dobře a najít si vnitřní motivaci k dobrovolnictví.**

Můžeme říct, že respondenti ze svých zkušeností vypověděli ty strategie a přístupy k udržení si své motivace, jež jim umožnily dlouholetou praxi dobrovolníka v salesiánském prostředí a jsou tedy jimi ověřeny.

6.6 Shrnutí výzkumného šetření

Na základě kvalitativního výzkumu jsme získali poznatky o tom, jaká je motivace animátorů k dobrovolnictví v salesiánském prostředí.

V první kategorii, která se zabývá motivací animátorů k dobrovolnictví jsme vybrali koncepty: pevné vztahy, smysluplný aktivní život, osobnostní růst, nové zkušenosti, společenství, zpětná vazba, prožívání živé víry, tým, rozvoj účastníků a zájem. Od respondentů bylo zjištěno, že jejich motivací, díky které působí jako salesiánští animátoři, jsou pevné vztahy, uvědomění, že tráví volný čas smysluplně a pocity naplnění a užitečnosti z konání dobra pro

druhé. Dále je motivuje, že se všestranně a osobnostně rozvíjejí, duchovně rostou, předávají zkušenosti druhým a dobrovolnictví je baví. Do jejich motivací také patří, když dostávají zpětné reakce, dětská radost, využívání jejich kreativity, intenzivní zážitky, společenství, jež vytvářejí, propojení činností a zkušeností s jejich osobním životem a naděje, že dílo bude pokračovat.

Druhá kategorie zjišťuje demotivaci animátorů k dobrovolnictví, ve které jsme našli koncepty jako priority a povinnosti, přehlčení, neshody v mezilidských vztazích, nedostatečná zpětná vazba, nekonstruktivní kritika, nedostatečná podpora od salesiánů a očekávání. Respondenti odhalili, že jim motivaci snižuje nevděk od druhých, špatné vztahy a problémy v týmu, rozdělení času a energie mezi dobrovolnictví a další priority, nedostatečné nasazení od ostatních animátorů pro dobrovolnictví, nedostatečné zpětné reakce na jejich snahu dělat něco pro druhé, nedostatečný zájem od salesiánů, nekonstruktivní názory, dojízdnění a věk, který je spojen s tím, že akce předávají mladším.

Třetí kategorie, jež se věnuje významu salesiánského prostředí pro animátory odhalila koncepty: učení Dona Boska, otevřené a přijímající prostředí, živá víra, přátelské živé společenství, zájem o druhé, animátor je vzorem, osobnostní rozvoj a bezpečné prostředí. Zjistili jsme, že pro respondenty znamená salesiánské prostředí přijetí, bezpečí, prožívání živé víry, následování Dona Boska a předávání salesiánských hodnot dětem přirozenou formou a osobním příkladem. Organizují akce, kde děti aktivizují, plně se o ně zajímají a vytvářejí tak podmínky pro jejich všestranný a osobnostní rozvoj. Salesiánské prostředí pro respondenty znamená přátelské a radostné společenství, sociální interakce a vztahy se salesiány. Animátoři v tomto prostředí poznávají sami sebe, rozvíjejí se a smysluplně tráví svůj volný čas. Jsou pro děti vzorem – člověkem, který se snaží být dobrý.

Ve čtvrté kategorii se zaměřujeme na potřeby animátorů k tomu, aby byli dobrovolníci. Zařadili jsme koncepty: otevřené prostředí – možnost změn, snaha o dobré vztahy, aktivní přátelské společenství, aktivní podpora salesiánů, osobní motivace, funkční tým, zpětná vazba a děti. Od respondentů jsme získali informace o tom, že k tomu, aby vykonávali dobrovolnickou činnost potřebují aktivní a otevřené prostředí, které přijímá všechny jedince a jejich názory a návrhy. V dobrovolnictví by se nemělo vyskytovat negativní chování, nebezpečné vlivy, ale naopak by zde měla být snaha o kvalitní vztahy a řešení problémů. Dále potřebují podporu a zájem od salesiánů, aktivní nadšené animátory, děti a zpětné reakce, stejně tak osobní motivaci a předávání víry.

Pátá kategorie s názvem Přístupy a strategie animátorů k jejich motivaci má koncepty: zajímat se o aktuální dění, zájem o účastníky, propojení animátorské činnosti s osobním životem, umět dělit čas mezi animátorskou činností a osobním životem, hledání svých rolí, svých předností, hledání vnitřní motivace a zúčastnění se akcí – společné zážitky. Od respondentů jsme zjistili přístupy a strategie k jejich motivaci, které znějí: zajímat se o účastníky, být otevřený k okolí a ke všemu, co přichází, nechat si poradit, rozplánovat si čas tak, abychom se starali o naši osobnost ve všech směrech, žít naplno tady a teď, zkušenosti z dobrovolnictví uplatňovat v osobním životě, prožívat sílu společných zážitků a salesiánské atmosféry na akci, hledat svoje přednosti a role animátora, ve kterých se cítíme dobře a najít si vnitřní motivaci k dobrovolnictví.

7 Diskuse

V rámci podkapitoly 6.2 jsme stanovili hlavní cíl spolu s dílčími cíli a výzkumnými otázkami. Diskuse se zaměří především na zodpovězení výzkumných otázek a porovnání výzkumného šetření s odbornými články z kapitoly 5.

První výzkumná otázka zkoumala, co motivuje animátory k dobrovolnické činnosti. Odpověď nalezneme v kategorii Motivace animátorů k dobrovolnictví. Animátoři zmiňují různorodé motivace, které se vztahují především k tvorbě a rozvíjení pevných vztahů, k pocitům smysluplnosti a užitečnosti z konání dobra pro druhé v jejich volném čase, k jejich všestrannému růstu, rozvoji druhých a zábavě. Dále zpětné reakce, dětská radost, rozvoj jejich kreativity, zážitky, společenství, zisk zkušeností uplatnitelných v jejich životě a naděje v pokračování díla. Z těchto výsledků můžeme říct, že respondenti znají své motivace, umí je vyjádřit a tím jsme se dozvěděli, co konkrétně respondenty motivuje k dobrovolnictví.

Druhá výzkumná otázka se zabývala tím, co animátory demotivuje k dobrovolnické činnosti. Kategorie s názvem Demotivace animátorů k dobrovolnictví na tuto otázku odpovídá. Objasňuje, že motivaci animátorů snižuje nevděk od druhých, špatné vztahy a problémy v týmu, rozdělení času a energie mezi dobrovolnictví a další priority, malá angažovanost ostatních animátorů, nedostatečné zpětné reakce na jejich snahu, omezený zájem od salesiánů, nekonstruktivní názory, dojíždění a věk, který je spojen s tím, že akce předají mladším. Z výsledků jsme získali přehled o tom, co respondenti považují za demotivační pro jejich dobrovolnou práci. Zároveň z toho vyplývá, že respondenti rozumí tomu, co je demotivuje, a tudíž mají povědomí o tom, na co se soustředit, pokud chtějí zvýšit svoji motivaci.

Na třetí výzkumnou otázku, proč respondenti vykonávají dobrovolnickou činnost právě v salesiánském prostředí, jsme získali odpovědi v kategorii Význam salesiánského prostředí pro animátory, kde je vymezeno, co pro respondenty znamená být aktivním dobrovolníkem v salesiánském prostředí. Jedná se o přijetí, bezpečí, prožívání živé víry, následování Dona Boska, předávání hodnot dětem a že jsou vzorem. Dále je pro ně významné, že v rámci organizování akcí aktivizují děti, zajímají se o ně a rozvíjí je v přátelském a radostném prostředí, kde vytvářejí společenství a pevné vztahy. Nacházejí sami sebe, rozvíjejí své osobnosti a smysluplně tráví čas. Tyto výsledky odhalují odpovědi, které se nevyznačují nějakou povrchností, ale naopak jsou hodnotově zaměřené a vedou k růstu osobnosti. Z toho vyplývá, že respondenti si jsou vědomi, proč právě u salesiánů tráví volný čas pomáháním druhým.

O čtvrté výzkumné otázce, jaké podmínky respondenti potřebují pro jejich pokračování v dobrovolnictví, se dozvídáme v kategorii Potřeby animátorů, aby byli dobrovolníky. Pro respondenty je podstatné, aby byli v aktivním, otevřeném a přijímajícím prostředí, kde se nevyskytuje negativní chování a nebezpečné vlivy, ale naopak se zde pečuje o kvalitní vztahy a řeší se aktuální problémy. Dále uvádějí podporu a zájem od salesiánů, angažující se nadšené animátory, děti a zpětné reakce. Nezapomněli ani na osobní motivaci a předávání víry. Výsledky ukazují, že respondenti si uvědomují své potřeby, a tedy umějí vyjádřit jaké prostředí je pro ně nejvíce motivující pro jejich dobrovolnou práci s dětmi a s mládeží.

Na pátou výzkumnou otázku, jaké přístupy a strategie animátoři volí ke své motivaci, jsme našli odpovědi v kategorii Přístupy a strategie animátorů k jejich motivaci. Pro respondenty jsou účinné metody a strategie ty, při kterých se zajímají o druhé, jsou otevření k okolí a k tomu, co přichází, nechávají si poradit, plánují si čas a nezapomínají při tom na péči o svoji osobnost. Žijí naplno a propojují zkušenosti z dobrovolnictví s osobním životem. Dále poukazují na potřebu prožívat sílu společných zážitků a salesiánské atmosféry, nezapomínat hledat své přednosti a animátorské role a v neposlední řadě si najít vnitřní motivaci k dobrovolnictví. Na základě bohatých výsledků lze říct, že respondenti čerpají ze svých zkušeností, což jim umožňuje používat ty přístupy a strategie, kterými podporují svoji osobní motivaci, a navíc mohou také poradit tomu, kdo ji zrovna postrádá. Navíc tyto přístupy a strategie sami na sobě ověřili v praxi u salesiánů, proto se domníváme, že i tato otázka byla naplněna.

Na základě prostudování odborné literatury, hlavně o díle Dona Boska a o tom, jak ho salesiáni dále rozvíjeli až do dnešní podoby, se o výsledcích výzkumného šetření dalo předpokládat, že ponese charakter dobra, hodnot a růstu jak animátorů, tak dětí, mládeže i samotných salesiánů v přátelském otevřeném a laskavém prostředí. Výsledky výzkumného šetření toto potvrdily. Ovšem obávali jsme se pár faktorů, které mohly mít významný vliv hlavně na proces sběru dat. Myslíme tím nervozitu respondentů, různé úrovně schopnosti reagovat na výzkumníkovy otázky a vyjadřovat své myšlenky a názory a také různorodost individuálních charakteristik a zkušeností respondentů. Bylo překvapením, jak se respondenti doplňovali, jak vyjadřovali podobné myšlenky a že jsme v rozhovorech našli tolik shodných odpovědí, které tvoří základ výzkumného šetření.

Na závěr diskuse porovnáme výzkumné šetření s články ze Salesiánského magazínu, které uvádíme v kapitole 5. Česká dobrovolnice, vykonávající činnost v České

republice, uvádí, že ji motivuje vděčnost za to, že její vlastní děti měly možnost všestranně růst a zažívat mnoho zábavy společně se salesiány, a proto jí záleží na tom, aby takovou nabídku dostaly další děti. Převážně kvůli tomu se zapojuje do organizování akcí. Dále ji povzbuzuje poděkování, kladné zpětné reakce, také že je pro okolí inspirací, tedy vzorem a radost a vděčnost dětí. Můžeme říct, že všechny motivace dobrovolnice kromě vděčnosti, se shodují i s respondenty z předkládaného výzkumného šetření.

Dva bulharští dobrovolníci Gope a Kate hovoří o jejich motivaci k dobrovolnictví v Bulharsku, kde se stali prvními místními dobrovolníky. Oba zmiňují víru v Boha jako hlavní motivaci. Kate motivuje zájem o děti, touha, aby děti zažívaly radost, kterou ona sama poznala v dětství se salesiány, chce být průvodce, který dětem předává své zkušenosti, vede je a směřuje. Důležité je také pro ni připravovat příjemné přátelské prostředí. Povzbuzují ji zpětné reakce. Gope motivuje vlastní touha a zájem o dobrovolnictví, dávat lidem něco ze sebe a jeho všestranný rozvoj a získávání nových zkušeností. Opět zde nalézáme shody ve všech odpovědích až na jednu, kterou popisuje Kate, myslíme tím její touhu umožnit dětem zažít to, co sama měla v dětství.

Česká dobrovolnice, která strávila rok v Papua Nové Guinece uvádí, že ji motivuje to, že poznává a rozvíjí samu sebe, učí se naslouchat a zajímat se o druhé, sdílet se, předávat něco ze sebe druhým, také otevřené salesiánské prostředí a upevňování vztahu s Bohem. Zde nalézáme všechny odpovědi dobrovolnice shodnými se salesiánskými animátory z předkládaného výzkumného šetření.

Závěr

Diplomová práce se zabývala tématem motivace animátorů k dobrovolnictví v salesiánském prostředí. V teoretické části jsme vymezili motivaci, dva typy motivace, vnitřní a vnější, co to jsou motivy a lidské potřeby. Podrobně jsme se zaměřili na kapitolu Salesiáni Dona Boska, kde jsme objasnili poslání a cíle salesiánů, kdo je jejich zakladatel, jak vznikli a rozšiřovali se, a také jak vychovávají děti a mládež. Seznámili jsme se se salesiánskými animátory a Salesiánským klubem mládeže v Sebranicích, v němž působí jako dobrovolníci respondenti výzkumného šetření. Dále se věnujeme volnému času, včetně jeho funkcí a spojení s různými aspekty. Následně jsme představili instituce pracující s dětmi a mládeží v jejich volném čase. Další kapitola představuje dobrovolnictví a jeho propojení s volným časem, motivací a také jaký význam zaujímá dobrovolnictví ve Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+. Zaměřili jsme se na dosavadní stav zkoumané problematiky, kde uvádíme odborné články a výzkumy týkající se tématu diplomové práce. V empirické části jsme zjišťovali, co motivuje animátory k dobrovolnictví v Salesiánském klubu mládeže v Sebranicích a podrobně popisujeme celý průběh výzkumného šetření.

Hlavním cílem výzkumného šetření bylo zjistit, co motivuje animátory k dobrovolnictví v Salesiánském klubu mládeže, Sebranice. V rámci dílčích cílů jsme zjišťovali, co animátory demotivuje k dobrovolnictví. Dále se určilo, proč respondenti vykonávají dobrovolnickou činnost v salesiánském prostředí a zjistilo se, jaké podmínky animátoři potřebují pro jejich pokračování v dobrovolnictví a jaké přístupy a strategie volí ke své motivaci. Odpovědi jsme získali na základě Výzkumného šetření (kapitola 6) a zodpovězením výzkumných otázek v Diskusi (kapitola 7). Cíle diplomové práce byly naplněny.

Tato práce přináší nové poznatky o problematice motivace animátorů k dobrovolnictví v SKM Sebranice. Může přispět organizacím zaměřených na práci s dětmi a samotnému SKM Sebranice k reflexi a uvědomění si, co dobrovolníci potřebují pro pokračování v jejich práci. Na základě toho můžou upravit pracovní podmínky tak, aby si udrželi stávající dobrovolníky či aby namotivovali nové animátory.

Diplomová práce poukazuje na důležitost dobrovolnictví. Respondenti zmiňují, že právě díky vykonávání dobrovolné činnosti osobnostně vyrostli a nabyli mnoho zkušeností, které lze uplatnit v jejich osobním a profesním životě. Dále rozšíří povědomí o poslání salesiánů, o tom, jak pracují s dětmi a mládeží a co jim nabízí. Diplomová práce může

inspirovat jedince k rozhodnutí stát se dobrovolníkem a aktivní animátory pobídnout k vlastnímu zamyšlení se nad svojí motivací, což jim může pomoci více poznat sami sebe.

Během psaní této diplomové práce jsem získala zkušenosti se studiem odborné literatury, s realizací kvalitativního výzkumu a s psaním odborného textu. Více jsem porozuměla zkoumané problematice. Největší výzvou byl pro mě sběr dat, kdy jsem jako neustranný výzkumník vedla polostrukturované rozhovory, tedy jsem se soustředila, aby mě neovlivňovaly vlastní názory a předsudky. Snažila jsem se vytvořit příjemnou atmosféru, pokládat srozumitelné otázky, naslouchat respondentům a pozorně je vnímat, abych se v případě nejasné odpovědi mohla doptat. Soustředit se na tyto věci mi přineslo určité výzvy, které se mi podařily zvládnout a zrealizovala jsem satureované rozhovory. Zajímavá zkušenost plná trpělivosti a neustálého přemýšlení se pojí i se zpracováváním nasbíraných dat, což pro mě znamenalo pracovat s bohatým textem a jeho uspořádání tak, abych mu dala strukturu a smysl. Nezapomínala jsem na to, abych měla otevřenou mysl a nebyla zaujatá např. svými předchozími zkušenostmi s dobrovolnictvím, jelikož v kvalitativním výzkumu se výzkumník vcití uje do respondenta, a tedy vnímá a přijímá jeho osobní prožívání a jeho originalitu (popsáno v podkapitole 6.5). Během výzkumného šetření jsem si uvědomila moji osobní motivaci k dobrovolnictví a upevnila si své hodnoty. Jsem vděčná respondentům za jejich ochotu zrealizovat rozhovory a za sdílení jejich životních zkušeností.

SEZNAM ZKRATEK

SKM – Salesiánský klub mládeže

č. – číslo

atd. – a tak dále

tzv. – takzvaně

z.s. – zapsaný spolek

např. – například

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Kategorie č. 1: Motivace animátorů k dobrovolnictví	43
Tabulka 2 Kategorie č. 2: Demotivace animátorů k dobrovolnictví	47
Tabulka 3 Kategorie č. 3: Význam salesiánského prostředí pro animátory	51
Tabulka 4 Kategorie č. 4: Potřeby animátorů, aby byli dobrovolníky	55
Tabulka 5 Kategorie č. 5: Přístupy a strategie animátorů k jejich motivaci	59

SEZNAM ODBORNÝCH ZDROJŮ

- BENÁKOVÁ, Marie, 2024. Dětem šťávu, dospělým inspiraci. Online. *Salesiánský magazín*. Roč. 2024, č. 2, s. 6–7. Dostupné z: <https://www.sdb.cz/wp-content/uploads/2024/04/sm-2-2024-web.pdf>. [cit. 2024-04-10].
- BOSCO, Jan, 2007. *Můj život pro mladé: vzpomínky zakladatele salesiánů*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-247-8.
- BOSCO, Teresio a KOPECKÝ, Jaroslav, 1993. *Don Bosko*. Praha: Portál. ISBN 80-85282-60-7.
- ČESKO, 2002. *Zákon č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů*. Online. In: Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/38848/>. [cit. 2024-04-07].
- ČESKO, 2002. *Zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě)*. Online. In: Elektronická Sběrka zákonů. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2002/198?zalozka=text>. [cit. 2024-04-02].
- ČESKO, 2004. *Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*. Online. In: Zákony MŠMT ČR. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-ode-dne-1-1-2024>. [cit. 2024-04-03].
- DEKKER, Paul a HALMAN, Loek, 2003. *Volunteering and Values: An Introduction*. Online. In: ResearchGate. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/227004799_Volunteering_and_Values_An_Introduction. [cit. 2024-03-31].
- FARNOST SEBRANICE, 2021. *Římskokatolická farnost Sebranice*. Online. Dostupné z: <https://www.farnostsebranice.cz/>. [cit. 2024-03-23].
- FRIČ, Pavol; POSPÍŠILOVÁ, Tereza; TOŠNER, Jiří a VÁVRA, Martin, 2010. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Agnes. ISBN 978-80-903696-8-9.
- FRYČ, Jindřich; MATUŠKOVÁ, Zuzana; KATZOVÁ, Pavla; KOVÁŘ, Karel a BERAN, Jaromír et al., 2020. *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+*. Online. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. ISBN 978-80-87601-47-1. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>. [cit. 2024-04-02].
- GAVORA, Peter, 2000. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido. ISBN 80-85931-79-6.
- HÁJEK, Bedřich; HARMACH, Jaromír; HOFFMANN, Otto; JÍRA, Otakar a JÍROVÁ, Hana et al., 2004. *Děti, vedoucí, volný čas*. Praha: IDM MŠMT. ISBN 80-86784-06-1.

- HÁJEK, Bedřich; HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina, 2011. *Pedagogické ovlivňování volného času*. 2. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0030-7.
- HAMŘÍK, Zdeněk, 2022. *Volný čas dětí a mládeže: zábava, odpočinek a příležitost pro rozvoj*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 978-80-244-6182-3.
- HANUŠ, Radek a CHYTILOVÁ, Lenka, 2009. *Zážitkově pedagogické učení*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2816-2.
- HENDL, Jan, 2008. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-485-4.
- HOFBAUER, Břetislav, 2004. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-927-5.
- KAPLÁNEK, Michal, 2012. *Výchova v salesiánském duchu*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0126-7.
- KAPLÁNEK, Michal, 2013. *Animace: studijní text pro přípravu animátorů mládeže*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0565-4.
- KNOTOVÁ, Dana, 2011. *Pedagogické dimenze volného času*. Brno: Paido. ISBN 978-80-7315-223-9.
- KOLÁŘ, Zdeněk; RAUDENSKÁ, Věra; RYMEŠOVÁ, Jana; ŠIKULOVÁ, Renata a VALIŠOVÁ, Alena, 2012. *Výkladový slovník z pedagogiky*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3710-2.
- KVAPIL, Jan, 2022. Návrat ze země nečekaného. Online. *Salesiánský magazín*. Roč. 2022, č. 2, s. 17–19. Dostupné z: <https://www.sdb.cz/wp-content/uploads/2022/04/sm-2-2022-web.pdf>. [cit. 2024-04-11].
- MARČÍK, Pavel; OKLEŠŤKOVÁ, Pavla; SIVEK, Vojtěch a ŽENÍŠEK, Pavel, 2024. *Kompetenční profil salesiánského animátora*. Online. In: Salesiánské kluby mládeže. ©2024. Dostupné z: https://www.skm.cz/wp-content/uploads/2018/03/Kompeten%C4%8Dn%C3%AD-profil-salesi%C3%A1nsk%C3%A9ho-anim%C3%A1tora_final.pdf. [cit. 2024-03-23].
- MAREŠ, Jiří, 2013. *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0174-8.
- MATULAYOVÁ, Tatiana; JURNÍČKOVÁ, Pavlína; DOLEŽAL, Jakub; FALTOVÁ, Alžběta a HAVLOVÁ, Monika et al., 2016. *Motivace k dobrovolnictví*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 978-80-244-5110-7.
- MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY, 2023. *Sbírka listin Salesiánské kluby mládeže, z.s.* Online. Veřejný rejstřík a Sbírka listin. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=79905198&subjektId=744260&spis=329493>. [cit. 2024-03-23].

- MUSIL, Roman, 2014. *Pedagogika: pro střední pedagogické školy*. 2. Praha: Informatorium. ISBN 978-80-7333-144-3.
- NAKONEČNÝ, Milan, 1997. *Motivace lidského chování*. Praha: Academia. ISBN 80-200-0592-7.
- NĚMEC, Jiří; ČECH, Tomáš; FALTÝSKOVÁ, Jarmila; GULOVÁ, Lenka a JŮVA, Vladimír et al., 2002. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času*. Brno: Paido. ISBN 80-7315-012-3.
- NOVÁČKOVÁ, Jana, 2021. Soutěže jsou škodlivé a zbytečné. Online. *Gymnasion: časopis pro zážitkovou pedagogiku*. Roč. 15, č. 2, s. 11. Dostupné z: <https://gymnasion.org/produkt/g29-na-tema-soutez/>. [cit. 2024-03-25].
- PÁVKOVÁ, Jiřina, 2014. *Pedagogika volného času*. Online. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 978-80-7290-666-6. Dostupné z: [https://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/1058504/mod_resource/content/1/Pedagogika%20volne%CC%81ho%20c%CC%8Casu_compressed%202.pdf](https://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/1058504/mod_resource/content/1/Pedagogika%20volne%C C%81ho%20c%CC%8Casu_compressed%202.pdf). [cit. 2024-03-23].
- ROCHESTER, Colin; PAINE, Angela Ellis a HOWLETT, Steven, 2010. *Volunteering and society in the 21st century*. London: Palgrave macmillan. ISBN 978-0-230-36772-2.
- SALESIÁNI DONA BOSKA, 2024. *Salesiáni Dona Boska*. Online. © 2024. Dostupné z: <https://www.sdb.cz/>. [cit. 2024-03-22].
- SCHIÉLÉ, Robert, 1999. *Don Bosco*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-196-7.
- SKLENÁŘ, Marek, 2012. *Salesiánská výchova do kapsy*. Online. In: SALESIÁNI DONA BOSKA. Salesiáni Dona Boska. © 2024. Dostupné z: <https://www.sdb.cz/wp-content/uploads/2018/11/vychova-do-kapsy.pdf>. [cit. 2024-03-22].
- STEBBINS, Robert, 2009. *Would you volunteer?* Online. In: ResearchGate. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/225574228_Would_You_Volunteer. [cit. 2024-04-01].
- STRAUSS, Anselm a CORBINOVÁ, Juliet, 1999. *Základy kvalitativního výzkumu*. 2. Brno: Albert. ISBN 80-85834-60-X.
- ŠUĽOVÁ, Michaela, 2015. *Dobrovol'níctvo ako spôsob seberealizácie mladého človeka*. Ružomberok: Verbum. ISBN 978-80-561-0308-1.
- ŠVAŘÍČEK, Roman a ŠEĎOVÁ, Klára et al., 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-313-0.
- TOŠNER, Jiří a SOZANSKÁ, Olga, 2006. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. 2. Praha: Portál. ISBN 80-7367-178-6.
- VÁGNEROVÁ, Marie, 2016. *Obecná psychologie: dílčí aspekty lidské psychiky a jejich orgánový základ*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-3268-1.

VÁŽANSKÝ, Mojmir, 2001. *Základy pedagogiky volného času. 2.* Brno: Print–Typia. ISBN 80-86384-00-4.

VENCL, Josef, 2024. Dobrovolníci Gope a Kate. Online. *Salesiánský magazín*. Roč. 2024, č. 1, s. 10–11. Dostupné z: <https://www.sdb.cz/wp-content/uploads/2024/02/sm-1-2024-web.pdf>. [cit. 2024-04-11].

VRACOVSKÝ, Jaroslav, 2002. *Chaloupky*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-705-1.

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA Č. 1: OTÁZKY DO ROZHOVORU

OTÁZKY DO ROZHOVORU

1. Souhlasíš, že tento rozhovor bude nahráván?
2. Mohl bys uvést, co tě přivedlo k tomu, stát se animátorem v SKM Sebranice?
3. Co máš na dobrovolnictví rád nebo nejraději?
4. Uměl bys popsat to, proč jsi salesiánským animátorem v SKM doposud? Co vše má na to vliv?
5. Jsi tedy salesiánský animátor, vysvětlíš mi prosím, jak chápeš pojem salesiánský animátor a co jedinečného nabízí dětem a mládeži?
6. Pokusíš se uvést konkrétní situace, které ti pomáhají utvrdit se ve svém poslání salesiánského animátora? Co při tom prožíváš?
7. Co ti animátorská činnost přináší do tvého osobního života?
8. Co tě motivuje v oblasti dobrovolnictví?
9. Jak podle tebe osobní motivace animátora ovlivňuje jeho práci s dětmi a mládeží?
10. Co utlumuje tvůj zápal k vykonávání činností animátora v SKM? Za jakých situací utlumení vnímáš intenzivně? Vzpomeneš si na konkrétní příklady?
11. Setkal ses někdy s nějakými překážkami k vykonávání dobrovolnictví v salesiánském prostředí? Můžeš nějaký příklad uvést?
12. Co by se muselo stát, abys už nechtěl být aktivním salesiánským animátorem?
13. Co se ti vybaví, když se řekne slovní spojení salesiánské prostředí?
14. V čem je podle tebe činnost salesiánského prostředí výjimečná oproti jiným organizacím, věnujícím se dětem a mládeži? Jak to ty chápeš?
15. Co pro tebe znamená patřit do salesiánského prostředí?
16. Co by podle tebe salesiánské prostředí určitě mělo mít, abys zde byl spokojeným a aktivním salesiánským animátorem?
17. Objasníš prosím, co by se v salesiánském prostředí rozhodně nemělo vyskytovat?
18. Pokusíš se uvést, co je pro tebe nepostradatelným prvkem v SKM pro tvoji aktivní činnost animátora?
19. Můžeš konkrétně uvést to, co ti pomáhá udržovat si svoji motivaci být aktivním animátorem? Jak na sobě poznáš, že jsi dostatečně motivován?
20. Mohl bys uvést, co konkrétně snižuje tvoji motivaci k dobrovolnictví?
21. Jaké tipy na zlepšení své motivace bys doporučil ostatním animátorům?
22. Jak se právě teď cítíš? Máš nějakou myšlenku, nad kterou přemýšlíš a chtěl bys, aby zazněla?